FREDERICI RUYSCHII

Anatomes & Botanices Professoris, Academiæ Cæsareæ Curiosorum Collegæ, nec non Regiæ Societatis Anglicanæ membri,

ADVERSARIORUM

ANATOMICO-MEDICO-CHIRURGICORUM

DECAS PRIMA.

In quà varia notatu digna recensentur.

CUM FIGURIS ÆNEIS,

CUI ADJUNCTA EST

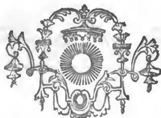
MICHAELIS ERNESTI ETMULLERI

EPISTOLA PROBLEMATICA

Ad V. C. FRED. RUYSCHIUM

DE

OVARIO NOVO.



AMSTELODAMI,
Apud JANSSONIO-WAESBERGIOS.
MDCCXXIX.

ADVERSARIA ANATOMICA.



Itam mihi, sanitatem, animum, atque vires benignissimè largitus est Deus Ter Optimus Maximus, ut cum gaudio absolverim jam pridem Thesauri mei Anatomici decimum. Constitueram opus illud continuatâ porrò serie producere; sed re penitissimè expensâ mutavi sententiam: quia longè magis me prodesse posse Lectoribus credidi, si omnem deinceps facultatem, quâ Deus me ditabit, impendero conscribendis iis, quæ puto à me vel primo fuisse inventa, aut si forte Alii me prius detexerunt, clariorem tamen in lucem per me protracta, jure quodam mihi fas sit asserere.

Quum verò super hoc negotio cum animo meo seriò, & diu deliberarem, auspicatò in memoriam venit propositum egregii Johannis Baptistæ Morgagni, quod in Medicinæ eximia commoda prosecutus fuit, dum titulo Adversariorum Anatomicorum evulgavit ea, quæ eleganti industria repererat, aut revocaverat ab interitu, olim tamen cognita. Quoniam enim ita instituenti animum opus haud est, ut de concinnando rerum ordine multum sit sollicitus, parcit tempori, rerum observata auget, effugit repetitionem, longeque magis incumbit gravi materiæ, quam inanibus ornamentorum. Imitari conabor id ipsum, ut oportunitatem nanciscar, quâ emendem errata mea Anatomica, quæ ipse fortè in aliis meis olim scriptis commisi: Quis enim mortalium omnibus se horis sapere jactet? Quis ab errore immunis? de me, id vel cogitet, absit! Satis superque vidi, atque dolui, hinc inde excidisse festinè, quæ maturescentis senii prudentia aliter dictata vellet, multumque referre, an juvenili impetu efferantur quædam, an verò ab Octogenario multos pressa in annos prodeant. Sed & simul utar lege, quæ cunctis præscripta est naturæ

A Cul-

Cultoribus: ſcilicet, ſi erroris quid perſpexero in operibus alienis, monebo audacter; neque tamen hac ego gratiâ Eoſdem aſpernabor: quia homini impoſſibile puto, ita benè ſubductâ ad ſcripturam ratione eſſe, ut nihil poſtea vel ipſe corrigendum æſtimet.

Ipſe gaudebo ſane, ſi quis in meis deprehenſa vitia in melius commutet: *Damus hanc veniam, petimusque viciſſim.*

I.

De Conceptu foecundo, Seminiſque recepti hoſpitio & viâ.

AD conſcribendam naturæ ipſius pulchrè intellectæ hiſtoriam obſervata per ſenſus prius requiri, id ſatis ſuperque conſtat; atqui in illa nihil cognitu difficilius, uſuve præstantius, legitur, quam enarratio ſincera eorum, quæ in animalibus, maximè autem in homine ipſo, ſpectari queunt; cujus interim deſcriptio nuſquam minus certa vel clara habetur, quam ubi occupatur in contemplatione ortus ipſius: quare Alexander, ut præclari quid in hiſce addiſceret, immenſos adeò Theſauros effudit, quibus utens Ariſtoteles indagavit hanc Phyſices particulam, quæ circa generationem animalium verſatur. Et profectò maximus inter veros Philoſophos habendus Guilielmus Harvæus, qui ut orbis eruditi lux, ita Brittanniæ intaminatus honor, plus promovit hanc hiſtoriam ſolus, quam cæteri unitis laboribus; huic quippe Sereniſſimus Magnæ Brittanniæ Rex, Carolus primus, animo verè Regio, quam generoſiſſimè largitus eſt, quæ vota Harvæana tantum opus molientis petebant.

Mihi ergò ſenſa hujus conſulenti mirum ſemper viſum fuit, quod velit, ſtatim à coitu atque foecundo conceptu inciſis foemellis nihil Seminis Maſculini in Utero, ac in cavis Tubarum Fallopii, apparere. Aſſerti quidem hujus veritatem auctoritas Viri aſſeruit quam plurimis, mihi reliquit ſemper dubium. Circumſpexi ideò à multis abhinc annis ad omnia, quorum indicio ſcire poſſem, quid in hac re doceret ipſa rei ſpeculatio. Rarum eſt, quærenti eventum reſpondere in hiſce:

ce: rariſſimum omnium, in ipſo corpore humano cernere, quid hujus rei contingat: quare mihi, bis jam hac contemplatione fruenti, viſum eſt vobis, Viri Nobiliſſimi, explicare rem utut reperi.

Juvenis ætate atque vigore corporis, utpote trigeſimo vitæ anno nondum perfunctus, formoſâ meretricis pulcherrimæ facie pellectus, eò rem deduxit denique, ut complexu venereo illius, ſuis ex votis frueretur. Simul ac verò ſuam voluptatem expleverat, deteſtabili facinore ſcorti jugulum ita diſcidit, ut extemplò moreretur: ſtatim nos duo poliatri, ſimul cum chirurgis, juſſu Magiſtratus eò miſſi, ut cognoſceremus conditionem vulneris, atque de eà Judicibus renunciaremus ſcripto.

Deprehenduntur à nobis Vaſa ſanguifera Colli ita abſciſſa, ut illicò inevitabilis mors ſubſequuta fuerit: cum verò ſcirem, quæ contigerant, incidi abdomen cupidiſſimus videndi ea, quæ in Utero atque partibus conceptui propriis forte occurſura eſſent.

Quam prudentiſſime ergò Uterum, Ovariorum ductus, & annexa, Cadaveri exemi: vidi Os Uteri clauſum, leniſſimè digito preſſum ſe aperire, atque ſeminis guttulam dimittere, ſtatim ſuſpicatus, quid rei futurum eſſet, coram Viris Eruditiſſimis atque faciundo Medicinam claris, Henrico à Bronckhorſt, Hermanno Schyn, & Juſto Freder. Ritmeyero, Medicinæ Doctoribus, Uterum ſecundum longitudinem ſuſpenſâ manu, ne quid turbaretur, aperui, vidimuſque cavum Uteri albo, naturali, atque bono ſemine maſculino repletum, utramque etiam Tubam Fallopianam eodem ſemine plenam: quare miro hoc phænomeno bene ab omnibus perſpecto, ilicò cuncta hæc immiſi liquori meo balſamico, ubi ſicuti illis Clar viris prædixeram, induruit ſemen locis iiſdem atque adhæſit, ut vel jam adhuc luculentiſſimè videri queat, nullâ omninò re mutatâ, niſi quod cuncta jam vi liquoris obduruerunt. Idem olim vidi in cadavere mulieris cum adultero deprehenſæ in adulterio, ſtatimque à marito deprehenſore interfectæ, ut deſcripſi in Theſauro Anatomico, quem ordine vto. evulgavi. Hinc ſuſpicor ad foecundum conceptum, ipſum craſſum ſemen in interiora Uteri, & Tubarum Fallopianarum recipi, non tantum id, quod ſpirituum exhalantium ſpecie eò pervadere

vadere quacunque demùm vià Harvæani autumant. Testatur Fallopius sæpenumero se in Tubis hisce verum Semen deprehensum plurimis Spectatoribus observandum præbuisse. In Observ. Anatomicis. Vid. & de Graaf, de generat. mulier. Cap. XIV.

II.

De Ovario, ut habetur, novo, & de Hydatidibus plura.

QUum verò Genitales in foeminà partes adeò compositæ sint, mirisque intricatæ involucris, simul rara adeò ipsis oculis spectaculorum circa fabricam tempore foecundationis occasio, quis miretur varias hinc exoriri scrutantibus sententias super iisdem rebus! Ideo post binas, quas modo descripsi, observationes, commode dabo responsum Epistolæ, quà me decoravit publicis excusà typis Vir Clariss. Mich. Ernestus Etmullerus, anno jam elapso; fatius quidem fuisset respondendo obsequio citius defunctum me fuisse, fateor, at varia, neque temerè effugienda negotia, votis sæpe meis obstant, occupato autem homini, longè magis seni, familiaris nimium agendorum procrastinatio atque tarditas quædam singularis.

Scripserat quidem in illa Vir præclarus, Dexterrimum artis Anatomicæ cultorem Martinum Naboth existimare, inventum sibi novum, fortè unicum, Tertium saltem Ovarium, rejicere ideò illa pervulgata duo, quæ omnes hactenus pro veris admisere post Harvæum Ovariis muliebribus, neque agnoscere nisi unicum hocce novum pro vero. Quum verò Celeberrimus & præclarus Professor Etmullerus meam super novo hoc dogmate sententiam pariter requirat, tamen responsum haud festinavi, quia innumeris occupabar scrutationibus structuræ Viscerum aliorum, tum etiam, quia prius necesse habui in cadaveribus muliebribus omnia perquirere, denique, quoniam ea jam argumentorum pondera Etmullerus attulerat, quibus multa addenda me habiturum esse vix sperabam. Profiteor igitur palam, plurima me cadavera foeminina, eaque variæ valde ætatis, incidisse, atque intento perlustravisse animo & oculo, neque tamen unquam in cavo Uteri vidisse aliquid.

aliquid, quod ullà omninò specie Ovarium verum referret. Deprehendi quidem interius in Utero circa ejus Collum Fabricam talem, qualem Eruditissimus, atque Elegantissimus Morgagni descripsit operis sui Pag. 11. §. 14. Depinxit verò quàm exactissime Tab. 3. supra literam K. rugis, fibris, valvulis contextam. Ibidem loci frequens sic satis est cernere Hydatides vario ut numero & situ, ita & magnitudine. Videtur autem harum quasdam tum forte occurrentes Laudatissimus modò Auctor citato eodem depingendas curavisse loco.

Nunquam verò cogitandum erit, has ipsas vel Ovarium, vel aliquam illius partem, constituere. Neque certè Perspicacissimus Regnerus de Graaf in aureo de Genitalibus Mulierum libro, capite septimo, postquam descripserat has Valvulas, nec minus nitidè Tab. IX. sub literis D. C. E. & Tab. X. Lit. H. K. L. depinxerat, unquam somniavit de statuenda hic Ovarii sede. Videtur tamen Clarissimus Naboth contemplatione eorum, quæ jam descripta dedi, in sententiam hanc nimis profectò præceps incidisse. Quæ autem Egregius Vir argumenta allegat, ut paradoxum suum firmet, diluit Insignis Etmullerus. Profectò audacter nimis auctor ille asserit, *Conceptum fieri potuisse absque subsidio ullius Vesiculæ ex Testiculis Foemineis oriundæ, & mulieres concepisse, imo peperisse, quæ tamen omnibus Testiculorum Vesiculis caruerant.* Undenam, quæso, id perspectum fuit? quibusnam documentis evincitur? quonam modo probari unquam poterit, his Foeminis tempore conceptus nullas adfuisse Vesiculas? an quia post gestationem, partum, mortemque, nullæ inventæ fuerunt? nemo certè facilè patietur debili adeò ratiocinio eripi sententiam, quæ Accuratissimorum Virorum sagacissima indagine tanto annorum successu plusquam probata fuit, & accepta. Neque multum proficit exemplo, quod ad afferendam opinioni suæ fidem citat ex auctoritate Clarissimi Professoris Christiani Schambergii, quum ait: *In incidendo cadavere puerperæ ilicò post partum difficilem mortuæ invenisse molem Testium solitâ magnitudine quadruplo majorem, intra eos verò nec Vesiculas, nec Glandulas; sed abundantis pinguedinis, cum pilis intermixtis, copiam.* Namque morbi nativam partium fabricam subitò immutant, sæpeque constitit novem mensium gestationis tem-

tempore ipsa Ovaria omnium minimè Vesiculas suas offerre, sed toto hocce decursu in officio suo, quasi otiando, feriari: imò verò ne tunc etiam, ut & ilicò à partu haud apparet illa interior Colli Uterini structura. Ipse ego sæpenumero Steatomata ejusmodi reperi in Testibus; quin & à longo tempore inter Musæi mei rariora asservavi Ovaria, in quibus Atheromata inveni pultaceà plena materià, neque id modò, verum Dentes veros, atque ex amussim factos, dispositos autem racematim ibidem repertos figurà dudum expressi in Thesaur. Anatom. 10. ut & alium dentem humanum in Atheromate Ovarii stabulantem reperi, qui nunc à capillo pendens, tenetur pede anteriore sceleti nitidissimi murini in eodem meo armario.

Quam improbabilis, ne gravius apponam quid, est enunciatio Nabothii, qui statuit Tubas Fallopii, neque virile semen ex Utero ad Testes, neque ab his in Uterum Ovula contenta deferre?

Utinam ponderasset Vir Egregius paulò majori cum curà, quæ Viri Clarissimi, Graafius, Hornius, Drelincourtius, Swammerdammius, Cyprianus, Nuckius, Malpigius, tota in Brittanniis & Galliis eruditissima Societas, tot experimentis, Embryonum, Abortuum, Partuum, Monstrorum, in hominibus brutisque observarunt, atque conscripserunt! utinam trutinasset sollicitus quæ in recentioribus Academiæ Regiæ Parisiensis monumentis habentur de Foetibus in ipso Ovario, in omni parte Tubæ Fallopianæ, æquè ac in cavo Uteri repertis! haud crediderim ob unam, aliamve levem satis ratiunculam deserturum fuisse systema, cui statuendo tot, tamque Egregii Viri operam navaverant; haud quaquam porrò dubito, quin optimus opinionis hujus Auctor, prælectà Observationum præmissarum utràque, cessurus sit veritatis viribus.

Denique video D. Naboth proferre contra vulgarem Medicorum Doctrinam, quod Tubæ Fallopianæ sæpe circa Fimbrias suas laceras ita constrictæ fuerint, ut coaluerint omninò. Vera quidem hæc agnosco expertus. Sed quid inde infertur! profectò id unum, per morbos hæc contingere scilicet. Nunquam tamen exemplo vero constitit mulieres, diu postquam utraque Tubarum concreverat penitus, concepisse,

sciant

ſciant hâc occaſione Anatomes ſtudioſi veriſſima eſſe, quæ dudum evulgavi ſcribendo: aliquoties me obſervaſſe Fimbrias Fallopianarum Tubarum in unum coaluiſſe cum Ovariis ipſis. Ut enim Anatomicorum decus, amicusque mihi, dum fata ſinebant, integerrimus, Regnerus de Graaf, id ipſum haud tantum obſervavit Lib. de Genital. mulier. Cap. I. ſed & icone vivâ expreſſit Tab. XIX. fig. 5. & fig. I. literis C. F. atque Fallopius id toties viderat, ut in Inſtitut. Anatom. id fere ſemper putaret, ſed errorem correxit in Obſerv. Anatom. ita ego ipſe ſpecimina talia in Muſæo meo adſervo. Quia tamen Inſignis inter Anatomicos Morgagni, poſteaquam id in Obſervationibus meis Anatomico-chirurgicis legerat, dubitavit an ſæpe fieret, nec videtur Ipſe illud unquam oculis ſpectaſſe ſuis, promptus ſum profectò, qui Eximio atque Meritiſſimo Profeſſori, ſi id modò velle reſcivero, tranſmittam ipſe ſpecimen ritè paratum, ut conſervari queat, in quo rem ipſam contemplabitur; quum plura exempla præſto mihi ſint. Neque diffitebar interim, quum res ipſa ita ſe habeat, longè frequentius me illud fuiſſe expertum in vetulis, decrepitis, effoetis, quàm in corporibus juvenilibus.

Quæ quidem omnia, ut ad propoſitum revertar denique, id efficiunt, ut firmus credam certuſque, quod tamen tanti Viri pace dictum velim, Ovarium illud fictum Nabothianum fuiſſe modò Hydatidum, inter rugas Valvuloſas Os Uteri internum obſidentes natarum, congeriem. Hydatides autem hujuſmodi, ut in omni morbo lento partes quaſcumque occupant, ita viſcera præprimis infeſtare interiora obſervantur frequentiſſimè. Ego verò cenſeo Hydatidas eſſe extremitates Vaſorum ſanguiferorum, quæ priorem ſuam mutaverunt naturam, atque in vitioſam degeneraverunt fabricam. Id didici maximè ex eo, quod Placentas, in quibus nulli Lymphæ ductus inveniuntur, aliquoties ſpectaverim Uterinas, imò & inter mea aſſervem hucuſque quæ unam partem omninò in Hydatides converſæ ſunt, aliam verò partem ſanæ, quin imò habeo alias, quarum tota fere in Hydatidas haſce permutata cernitur, quæ alii habuerunt pro falſa conceptione. Jecinora quondam inveneram, quæ etiam penes me recondita ſervo, quorum tota moles abierat penitus in Hydatides. Demonſtrare quoque poſſum in Muſæo meo PeritonæumHydropicæ

foeminæ

foeminæ integrè conversum in Hydatidum texturam. Videre etiam mihi quondam contigit in ipso plexu Choroide Hydatidum quam plurimas. Neque tamen usquam frequentius reperias id genus mali, quàm in Abdominali regione; ita tamen ut longe plus, & acerbius foeminas infestet, quam viros. In ipso autem corpore foeminino magis ovaria, quam alias partes, occupat. Quam mirabile est, licet sit adeò frequens, videre ampullulas aquà turgentes ab ipso pendere tam Utero, quam ab annexis illi partibus, quæ Uniones sanè referunt hærentes à pedunculis varietate longitudinis admodum diversis? huc autem advertas, quæso, animum: nascuntur aliquando ex Hydatide parvà utres ingentes profectò, dum exiguo ab inchoamento crescit assiduo novi humoris appulsu in terribilem molis immanitatem, quà totum abdominis cavum ad crepaturam usque repletum visum quandoque fuit. Malum sanè frequentius multò, quàm creditur. Fit eâ re morbus, quem Hydropem clausum vulgus appellat. Qui absque undulatione est, uniformi, durissiméque tenso tumore manifestatur, neque patitur prementi cedere partes, nec sonum edit ullum oscillante corpore. Memor equidem pulchrè sum casus, dum in cadavere muliebri, aperto abdomine inveni saccum aquâ turgidum, adeò certè magnum, ut serosi liquoris copiam contineret, quam novem vulgares urnæ (quas *water-emmers* Batavi appellant) tantum capere poterant. Mirum verò, extrà membranaceum huncce saccum nihil in Abdomine præterea inveniebatur laticis.

Ipse autem capax hicce saccus ex Hydatide expansâ, in molem hanc vix imaginabilem increverat, interimque pro rato, quo increscebat, pellis ejus incrassescebat simul. Quod etiam in omni ferè simili tumore fieri solet. Quid enim? in Ganglione, Atheromate, Meliceride, Talpâ, aliisque id genus Tumoribus, quæ in principio tenues erant pelliculæ, ubi multum increvit Tumor, instar crassioris, lentique corii spissantur. Ipsa quoque Vesica urinaria diu à magno extensa calculo se ipsâ multis vicibus crassior reddi toties conspicitur; quod qui ignorant, infelicissimè sæpe hâc de causâ in Lithotomiâ errant Artifices.

Omnia nunc hæc observata nos docent, haudquaquam absonum esse, si dixero, ut jam ante, Hydatides hasce circa

Uteri

Uteri internum, Os in cavo ejuſdem ſæpe natas mirabilia quam plurima efficere.

Manum ergò ſubducerem de tabulâ; niſi unum alterumve adhuc Viro Celebri memoratum vellem: diſſecuiſſe me ſcilicet ante quadraginta & ſex abhinc annos in demonſtratione publica Cadaver mulieris, atque inveniſſe in cavitate Uteri ejuſdem Embryonem, qui corpore ſuo toto æquabat Hordei mundati granum, ſimulque quam clariſſimè deprehendiſſe in ipſo Ovario cavitatem quandam hærere, quæ manifeſtò habebat Ciceris magnitudinem, cujus concava facies ſanguinolenta ſpectabatur atque rugoſa, planè eodem apparatu, quo concava Uteri ſuperficies ilicò à partu ſemper videtur. Forte quoque fidem receptæ afferit ſententiæ pulchri exempli ſpeculatio; etenim Uterum muliebrem conditum habeo, cujus Ovarium multa continebat Ova, ex quibus crepantibus, ſectisve, exſiliit lymphaticus humor, verum inter plurima horum unum ſpectatur Ovario adhuc adhæreſcens, interim tamen impregnatum fœcundatione genitali, ut Tibi cernere datur contemplanti annexam hic figuram. Ad Te ſe convertit mea ſcriptura Clariſſime Etmullere, qui occaſionem feciſti huic diſſertationi, quam locupletiſſimo augmento amplificare datum eſſet, niſi actum non agendum ſcirem.

III.

De Glandulis Cutis humanæ, atque de Papillis nervoſis.

Agite jam, experiamur quid ſenſus de hiſce doceat? utrasque Cuti adeſſe aſſeruere Steno, Swammerdam, Malpigius, magna illa & clara in Anatome lumina. Utque fieri natum, audacià aſſerendi hoſce Auctores multum adhuc ſuperaverunt cæteri, licet minus inſtructi fuerint experimentorum ſupellectile, ſed fœcundiores figmentis. Vidi ita quondam Iconibus has ita delineatas, ut obſtupuerim merito ad infrænatam adeò licentiam fingendo, ſpecta Tabulas, quibus Celeberrimus Prof. Bidlous haſce depictas evulgavit in magno ſuo opere Anatomico, confer deinde accuratam rei ipſius

considerationem, ut videas quam sibi indulgeant sæpe Auctores, quantâque sit circumspectione opus, antequam tuto iis fidat Philosophus. Fateor interim, post tot molimina nunquam Glandulas hasce detegere me ita valuisse, ut eas describere possem, imò ne videre quidem licuit. Devinctum itaque me profiteor Illi, qui eas ibidem existentes oculis exhibuerit meis. Interea loci unicuique spectatori harum deliciarum idoneo demonstrare jam possum, & quidem jam tantum, Organum nervosum cutaneum tactui exercendo proprium dicatum. Quum enim haud ita dudum Vasa sanguifera in binis Cruribus humanis materiâ meâ replerem in alios usus, aliudque prosequerer eo ipso proposito, bonâ fortunâ & auspicatò evenit, ut ita replerentur ambo, ut undique penitus ruberent præ inenumerabili Vasculorum multitudine. Hoc ipsum quum lætabundis perlustrarem oculis, ilicò liquidò advertebam toto Cutis tractu plurima loca esse albicantia, turgidula tamen, atque in obtusum elevata apicem, denique Pilis enatis originem clarè præbentia. Quæ contemplatus facilè censui Nervosas hasce extra minima Vasa repleta Papillas esse habendas. Facit imprimis eò mira simul observatio, dum toto Cruris, Pedisque ambitu evidenter ubique cernerentur, neque tamen ulla inveniretur in convexâ parte Pedis, quam dorsum ejus vocant vulgò. Quid inde? an tactui minus est apta nata hæcce pars? omnino. Experire, & invenies. An ibidem igitur nullæ adsint? id haud dixero. Forte minores, aut profundius sitæ, minus apparent. Fateri tamen cogor, me ipsum olim, & sæpe, credidisse non modò, sed & scriptis asseruisse Glandulas hasce cutaneas adesse. Sed magis id egi præceps, & abreptus auctoritate omnium fere Anatomicorum, quam veris experimentorum documentis. Scire tamen est, inter cuncta argumenta nullum plausibilius esse, quod Glandulas hasce doceat adesse, quam mira illa in morbis tubercula, quæ toties sub Cuticulâ ex ipsa se Cute elevant, atque protuberant.

Ipse utique in armario meo plura talia spectanda servo. Verum, ubi cum curâ hæc examinavi, putavi Glandulas non esse, sed Epidermidis quasdam elevationes.

Neque alienum me fateor à sententiâ, quam Amicus meus Clarissimus Hermannus Boerhave, Botanices, Medicinæ, &

& Collegii Practici Professor publicus in Academia Lugduno-Batavâ ore, & literis, mihi explicuit.

Ille scilicet reperit sub Epidermide in ipsâ Cute, aut quandoque infrà ipsam, hærere parva quædam receptacula, rotundula, ambitu tenuis membranulæ confecta. Hæc quidem superiori, quâ Epidermidem spectant, parte aperta observat ita, ut angustato tamen orificio conniveant, neque facilè nimis contentum humorem eructent. Vidit quoque evidenter Epidermidem ipsam pertusam ibi, ubi hæc folliculorum emissaria adsunt, ut ex specu cavo cum folliculo cavo in orificia eorum angusta, ex his per apertam super eâ Epidermidem iter sit quandoque patulum. Membrana constituens Vascula hæc undique pertunditur per extremas fistulas adferentes humorem blandè pinguem, dum recens omninò huc allabitur, est enim tunc tenuis, limpidus, inodorus, insipidus. Ubi verò receptus hic loci quâcunque inertiâ diutius hæret, exhalante ejus parte liquidissimâ inspissatur, tenax redditur, utque oleis ferè proprium ceræ tenacis indolem adipiscitur, stagnat, vix perspirat, augetur, tubercula creat, & morborum cutaneorum frequentissimam, licet prætervisam, causam præbet. Putat autem humorem hunc unctuosum, in sanitate incolumi, emolliendis, laxandis, à rigiditate & ariditate præservandis, in flexilitate requisitâ conservandis extremis inservire; defectu verò ejusdem diros excitare morbos. Hunc esse asserit oleosum liquorem, quem recentissimis inventis oculis spectabilem reddit Leeuwenhoekius, ut ipsi mihi per comitatem ejus insignem videre licuit. Hunc esse eundem, quo inuncta cernitur largissimè facies sanorum, simul ac blando ad saturitatem somno refecti splendentem quasi ex inunctione olei vultum exhibent.

Hanc ipsam pinguedinem Capillos inungere, juxta eosdem defluere, atque flexilitatem iisdem conciliare unctuosam, ne ariditate findantur, qui aliter unus est inter morbos capillorum. Deprehendi imprimis hæc organa iis corporis locis, ubi partes magis exponuntur aëri, sibi mutuò magis contiguæ sunt, aut attritu quodam maximè agitantur. Unde ad palpebras, faciem, nasum, axillas, inguina, præputium, nates, pedum inferiora, imprimis apparent. Quando liquor hic spissatur, facit illas exiguas papillas albas, quæ glandes valde parvas referunt,

runt, in facie frequentes, inprimis in naſo: hæ preſſæ fortiter eructant lentam materiem, albam, ceraceam. Si folliculi magis replentur fiunt tubercula parva, quæ partes contiguas leniter inflammando, rubedinem, pruritum, puſtulas faciunt varii coloris, adſpectus ingrati. Quando deinde turgent magis, craſſamentum incipit per meatum folliculi usque ad ſuperficiem Epidermidis per meatum illius exire, & quà parte aërem experitur cæruleſcere, vel nigreſcere, in apice; ſi tum fortiter premitur intra binos oppoſitos digitos, tum ex ampullato receptaculi ventre lenta materies per anguſtatum collum preſſa, in ipſo hoc tranſitu formatur in cylindrum contortum, qui apice nigro, longo, albo, intorto, corpore, tam exquiſitè vermiculum refert, ut Medici pariter & idiotæ decepti hàc imagine putent ſe vermes cutaneas oculis vidiſſe.

Verum quando magis increſcens magisque, turget aggeſta materies, tum Atheromati, Meliceridi originem dat veram & unicam, prout materies pulti, vel cerato melli magis aſſimulatur. Quin etiam, quando tubera talia maligna evadunt Lepram, & Cancrum cutis; nec non Elephantiaſin, excitari autumat. Atque huc usque animi ſui ſententiam ſuper his mihi explicatam paucis dedit, poſcentique evulgare hac occaſione conceſſit: poſſet verò eam locupletiſſimis rerum documentis amplificare, atque hinc docere veriorem methodum affectus cutaneos curandi. Neque ego ipſe hiſce magis inveſtigandis deëro: interim tamen nemo corpora hæc potius Glandulas, quam receptacula humoris pinguis vocabit. Tu interim vides, mi Lector, haud ita inſulſum me eſſe, ut eſſe negem, quidquid propriis non uſurpo oculis.

Abſit talis à me vanitas. Id aſſero verus, mihi nondum viſas eſſe, ideoque devinctiſſimum me fore illi, qui luculenter easdem indicaverit. Neque eſt quod putet quis ſudoris excretionem abſolvi per ſubcutaneas Glandulas, licet plerique ita aſſentiantur præeunti Excellentiſſimo Anatomicorum Marcello Malpigio, nihil minus: nam ultimæ Arteriolarum extremitates, quæ tomentoſæ Goſſypii tenuitatem plurimum exſuperant, canales ſunt ipſi, quibus ſudoris tranſmittitur materies. Eædem autem fiſtulæ exhalant etiam ſpecie inviſibilis fumi emeritos humores ex corpore & ſuperfluos. En verò

ex-

expansum mihi campum hîc latissimum exspatiandi per varias Aliorum super his, quæ modò exposui, sententias. Sed abriperent me hæc à proposito meo, ut scilicet manifestos errores, quos in Anatomicis Ipse commiserim, vel alii, absque ullo odio, solo veri amore, exponam.

IV.

De Glandulis aliarum partium membranosarum.

INteriora Cerebri cava, Ventriculos vocant Magistri, Pleuræ ambitum interiorem, Pericardium, Peritonæi cavitatem, Tunicamque Testium vaginalem dictam, semper madere, lubricari, vaporoso humore allui, omnes norunt. Neque minus evidens habetur laticem hunc in cava illa pulsum liberè sursum inde emanare retrogrediendo. An verò opus illud efficeretur Stenonianis, & Malpigianis Glandulis, quas egregii hi viri ponunt hos in usus membranas illas ubique obsidere? diu dubitavi. Verum, postquam arte singulari usus detexi nunquam satis admirandam Arteriolarum extremarum tenuitatem, facilè perspexi ad scopum hunc nec opus esse Glandulis, imò verò neque easdem ibidem reperiri. Fatetur id sanè magnus Malpigius asserendo Glandulas hasce in statu sano conspectas haud fuisse, sed in morbis, ubi dilatatæ sunt, & auctæ, demum conspicuas fieri. Fateor in hoc argumentandi genere speciem subesse persuasionis. Sed tamen putem corpuscula, quæ apparent in membranis dictis, non esse, nec fuisse, Glandulas. Contrà verò clarum mihi quidem videtur, extremitates Arteriarum obstructas abire in tumores præternaturales, mutatâ penitus nativâ formâ. Nonne Aneurisma, Varix, Phlyctena, atque alii similes morbi, exempla clara exhibent? Qui itaque asserit Glandulas esse ibidem locorum, in sanitate demonstret oportet: id enim Anatomici est, de non exploratis silere potius, quam luxuriosè excogitare.

V.

Rursum de Glandulis aliarum partium, & de Papillis tactus quam plurima.

QUo magis sedulò, & diu perscrutor corpuscula, quæ in corpore nostro ab Anatomicis Glandulæ appellari solent, eò magis certus fio, Glandulas haud esse, quæ vulgato sermone ubique pro talibus recenseri solent. Neque ullo modo video, corpuscula, quæ sita sunt in aversâ parte coronæ Glandis Penis virilis, Glandulas esse; licet subtilissimus Morgagni cum aliis pro Glandulis agnoverit in adversariis. Mihi interim, salvâ Viri Egregii auctoritate, apparent illæ eminentiæ habendæ esse pro Papillis Nervosis ultra superficiem in limbo coronæ Glandis assurgentibus, quæ, ubi orgasmo venereo tensæ, atque molli frictu pressæ sunt, summam in hoc opere delectationem excitant. Verùm quoties tabo virulento impuri scorti inquinantur, fœdo sanè spectaculo intumescunt, atque deglubente acrimoniâ concepti veneni tenuem, quâ tegebantur, pelliculam, nudatæ atque erosæ atrocitatem intolerabilis doloris sævissimam experiuntur: quod summo est argumento Nervorum magis, quam Glandium, naturæ affines esse. Novi equidem Pilis hisce locis Papillas carere; sed neque id in pulposo digitorum apice fit, ut etiam non in volà manus aut pedis plantâ, quibus tamen locis omnia Papillarum plena. Notavi jam dudum extrema Vasorum sanguiferorum singulis fere plagis corporis quam maximè differre in structurâ, quâ constant. Verùm etiam didici deinde id ipsum quoque in Nervorum obtinere extremis: alias quippe in superficie interiori Palpebrarum deprehendi, rursus in Papillis Mammarum mirè differentes eas, quæ in eminentiori harum parte adsunt; in Linguâ autem mirificè iterum diversas ab iis omnibus, dum & in Cute locatæ iterum longè recedant à specie, quâ præcedentes prodeunt. Observavi namque quibusdam locis corporis tantâ has copiâ haberi, tanquam propinquâ necti vicinitate, atque concinno adeò disponi ordine, ut inter illas spatii vix aliquid intersit, imò ut & extra superficiem

ficiem Cutis emineant, ut jamjam in toto observavi Pene, unde tantæ voluptatis capax, tantoque obnoxia dolori, pars hæc deprehenditur. Illæ autem, quæ profundius immersæ sunt Cuti, videntur inservire huic proposito, ut basin præbeant nascituris Pilis; atque hæ quidem ipsæ numero habentur longè pauciores, neque etiam in conspectum se produnt oculis nostris, nisi prius pilosæ alicujus partis Vascula cuncta materià meà rubrà omninò repleta sint, ita ut nullus ramulus illorum absque hacce cerà sit. Id verò jam pridem modò reperi, atque præstiti in Crure humano, quod coram ostendi Viro in Medicis & Botanicis incomparabili Boerhavio. Etenim id mirabile, in hâc præparatione omnia extrema Vascula exceperunt hanc materiem, atque rubescunt, solæ autem illæ Papillæ, ex quibus Pili nascuntur, intactæ remanserunt, atquæ singulari suo colore nativo albo quam distinctissimè se interstinguunt ab omnibus vicinis ruberrimisque partibus. Quid verò sentiendum sit de Papillis his in Pene, Linguà, Palpebris, aliisque partibus, postea dicam, quum in hisce investigandis omne locem subcisivum tempus.

VI.

De Corde.

JUre sibi proprio Cor principatum inter cætera viscera sibi vindicare omnes fere autumant; id omninò certum habetur, multa in fabricà ejusdem necdum satis extricata prostare; meretur itaque ex hâc excellentià simulque obscuriore structurà, & proprietatibus aliqua de ipso notari. Haud ita bene Anatomici situm illius, atque naturalem locum Nobis descripserunt. Licet enim in Thorace locatum illud universi asserant, quem tamen ibi obtineat situm, id verò haud ita verè depingunt. Godefridus Bidlo in magno opere Anatomico ita expressit, ac si penderet, apice coni Diaphragma, basi verò Jugulum spectante. Id animalibus, quæ natura prona finxit, commune, nunquam in corpore humano. Scilicet in eo Cor Diaphragmati ita incumbit, ut illa ejus pars, quà id attingit, quasi incumbentis suo pondere compressa esset, quod nusquam in quadrupedibus pronis obtinet.

Con-

Contra verò in hisce coni speciem figura Cordis æmulatur, quod tamen Cordi humano haud ita verè adscribere fas sit: quum forma hujus multum inde recedat, utpote curtius, atque longè compressius. Princeps inter auctores Andreas Vesalius ita hæc excudenda ut in tabulis suis curavit, ut res ipsa in homine vivente se habet. Si autem te ceperit desiderium cognoscendæ structuræ Cordis, adeas, nec pigebit, quæ, lumen clarum artis, Steno expedivit. Quum enim ante Eum substantiam visceris hujus existimarent Parenchymate quodam confici, industrià accuratissimæ indaginis detexit veram Musculi naturam ibidem adesse; demonstravit autem id ipsum adeò evidenter, ut Hippocratis sententiam firmans Musculorum quidem artificiosissimum pronunciaverit: utique finem habet ubi initium, utrumque ad basin assertum deinde fuerat omnibus receptum, omnem omninò sanguinem, qui per Coronarias Arterias fuerat ipsi Cordi datus, nullà guttulà exceptà, per solam Coronariam Venam Venæ Cavæ reddi, imò & illum, qui lege circulationis ab utràque Cordis Auriculà redibat, unicà etiam hacce reverti vià. Verum ego postea clarè detexi, atque demonstravi publico, ramos quosdam Venosos ita in Auriculas patere, ut partem Venosi sanguinis exceptum ab Arteriis directo itinere instillarent Auriculæ dextræ, nunquam attactà Venà Cavà, ejusve magno sinu. Sed neque novum minus fuit inventum Clarissimi Vieussens, posteaque Thebesius Eruditissimus, quum invenerant ex ipsà Cordis substantià Venulas aliquas oriri, quæ sanguinem Cordis ab Arteriæ Coronariæ ramis suppeditatum patulis orificiis infunderent ipsi Cordis cavo, absque ullo in sinu Cavæ, Auriculæve cavo, diverticulo. Id ipsum sæpenumero etiam demonstravi. Ipseque Egregius Thebesius satis apertè fatetur, dum dicit: hoc Ruyschius videtur omninò olfecisse. Verum si quem cupido trahit spectandi Vasorum Cordis sanguiferorum decursum, mirabilemque texturam, me visat, exhibebo libens non modò Arterias, quæ per exteriorem Cordis superficiem se expandunt, quantoque illæ numero se exhibeant, sed & eas, quæ per interiorem ejusdem plagam distribuuntur. Aliquot elapsi sunt jam anni, quando impense lætabar, visà mihi exili Arteriolà, quæ interiorem occupabat Cordis superficiem: erat quippe novi quid, quo reperto delectamur omnes.

Jam

Jam verò, postquam magis hanc artem exercui, magisque demonstro cuilibet avido harum rerum spectabilem interiorem Cordis cavitatem, tot ornatam vasculis ceraceâ repletis materia, ut tota ejusdem fabrica merè contexta appareat ex sanguiferis ubique fistulis.

Id verò longè adhuc pulchrius est, quod Lacerti carnei; horumque tendines ipsi præ multitudine vasorum toti rubescant: imò verò, quod minus forte suspicari quis vellet, ipsæ illæ Valvulæ, quas dirigendo sanguinis per Cor itineri sagacissima natura dicavit, eàdem hàc arte pulchrâ vasculorum distentorum hàcce materiâ specie splendent, fulgentque.

Observes autem, Clarissime Lector, me ita injectu materiæ hujus ceraceæ replevisse Cordis vasa, ut, ubi illa pervenit ad extremitates omnium ultimas, tomento, aranearumque filamentis, tenuiores, vasculis egressa quasi effundatur, atque roris instar se expandat super molliusculas carneæ Cordis substantiæ fibras, easque rubicundissimo sanguinis colore tingat. Certusque crediderim id negotii eodem planè modo ita in vivo perfici homine, ut arte meâ in cadavere efficio: si enim sanguis suis ubique vasis coërcitus, rectoque ex Arteriis in Venas itinere transfunderetur, absque ullâ sui effusione, non posset tum nutrimentum partibus corporis nostri adferre. Denique in hisce, quæ ita præparavi, Cordibus humanis, oculis liquidò objicere queo, Vasa sanguinis, quæ transeunt per ipsa vasa sanguinea alia, ita ut & hæc ipsa per priora nutriri queant: quin etiam diversas directiones, quibus distincta hæc vasa porriguntur, dum per interiorem, exterioremque Cordis superficiem transeunt.

VII.

De Vomitu insolito.

Animalia quam plurima nasci, vivere, vegere, generare rursus prolem, inter alia quædam viventia animantia à seculis prioribus jam observatum fuit; dum interim sapientissimi Philosophorum vix audeant de modo oriundi certi quid proponere vel hodie. Neque est, ut quis putet solos Vermes,

C Lum-

Lumbricosve, intra homines gigni: vix credas quot species diversas casus quandoque obtulerit, vel sedula indagatio invenerit. Cupisne cognoscere, adeas, nec poenitebit laboris, quæ Diaria Eruditorum Gallica, Acta Philosopheca Britannica, Lipsiensia Commentaria, Academiæ Leopoldinæ Ephemerides, exhibent, legas Diligentissimum observatorum collectorum Schenkium.

Vah quam mira reperies, quam incredibilia spectabis! dignissima interim est, & hæc historiæ naturalis pars, quæ excolatur, perficiaturque. Ut symbolam dem, revoco huc, rarissimum sanè animal, quod jam in Thesauro meo Anatomico IX. icone ad vivum ductà expressi. Ad quadrupedum pertinet genus ob numerum pedum, caudamque gerit, imò caput, & os, maximè autem Umbilicalis Funiculus ei cohærens raritatem rei augent præ cæteris; integrum sic condivi, ut in plurimos durare annos porrò queat, atque spectari ab iis, quos trahit voluptas talis contemplationis. Aliud interim planè jam demum oblatum mihi possideo, quod certè limacem satis scitè refert: nonne oculi bini, forma, & magnitudo, ejusdem id docent? ut judicare queas ipse, en, sic Tibi affero, ut peritus pictor naturam ipsam ejus figurà exhibuit. Illud verò ipsum puella quatuordecim nata annos, una cum copioso evomuit cruore hisce ipsis diebus. Vegetum quum adhuc esset dono mihi dedit puellæ Parens, simulque adseveravit, aliquo illud à tempore vomitus supervixisse spatio, veroque aliquandiu motu semet exercuisse.

Id autem facilè credes imprimis esse commemorandum, quod in corpore humano Vermes generentur tam diversâ formâ discrepantes inter se, ita tamen differentes ab omnibus aliis in naturâ rerum unquam repertis, ut nusquam iis similem illum conspicere detur extra corpus hominis, interim horum nonnulli in plurimarum exporriguntur ulnarum longitudinem. Hos igitur natos fuisse in eodem corpore valdè proclive est cogitare. Neque nimis probabilis videri posset forte sententia Eorum, qui ex deglutitis talium animantium ovulis productos fuisse putant, de quibus sermo fuit, vermes.

Ille interim, quem rejectum à puellà modò descripsi, prodiit demum ex illà, postquam longo temporis spatio fuerat valetudinaria, semper de gravitate Ventriculi conquesta prius, nunquam sanitate fruens perfectà. Et

Et equidem verum credulitate multorum absurdissima quæque pro veris obtrusa sæpenumerò haberi & ficta, sed tamen pariter certà fide constat prodigiis quam simillima quotidie observari, inter quæ & animalculum illud recensendum existimo, quod colore & albo & nigro variegatum vitali motu se cognoscendum præbuit.

Magis adhuc admirationem excitat contemplatio illius animalis in homine geniti, quod in Thesauro Anatom. IX. delineatum in meo Gazophylacio spectandum prostat: quia præditum est Funiculo simili ac est Umbilicalis, quin etiam latuerat in quodam corpore non admodum dissimili à naturâ Atheromatis, quod vice Placentæ fungi videbatur, inspectio veritatem rei docet, atque testimonia ibidem annexa confirmant.

Neque interim sentiendum erit, animal illud, de quo ut prius dixeram, à puellâ deglutitum intravisse in corpus, ut forte quis arbitraretur: erat enim vivens atque vegetum, neque reptatu instar limacis se movebat, sed conatu sursum, deorsumque, exercito: evomuerat etiam cruorem prius atque simul, præterea adversâ dudum cum valetudine fuerat conflictata. Neque videtur vivens in Ventriculo permanere potuisse, sed dudum mortuum, ut in plerisque advertimus animalculis, pisciculisve, qui, vivi ubi deglutiuntur, brevi moriuntur postea in hospitio vitæ sustinendæ inepto.

Cerno quidem, objici hic posse dogma hodie cunctis inconcussum habitum, de ortu omnium animalium ex ovo: verum hoc tempore id non attingo, nimis enim à meo me averteret proposito. Tu, quisquis hæc amas utilissimum tractatum perlege, quem de Vermibus conscriptum nobis dedit Expertissimus Dr. Nicolaus Andrii gallico sermone. Invenies ibi Pag. 19. Sententiam Viri esse, Vermes morbum esse corpori nostro congenitum, ipsaque, unde tandem prodeunt Vermes, Ova in nobis generari simul cum reliquis corporis nostri partibus, quæ tandem præfinito tempore fota excludant suos foetus ita, ut aliæ corporis partes humores producunt quosdam ante non apparentes, aut & partes quasdam solidas. Ego etenim opinioni huic meum facilè apponerem calculum, quia hactenus nullam invenio, quæ ita sit ipsi veritati consentanea. Quod si probabilem magis quis norit, rogandus erit, eam ut communicare velit.

C 2 VIII.

VIII.

De Monstris.

UT prodigiosa est naturæ foetura in gignendis animalculis tam variis, ita quoque varia sæpenumero deprehenditur in mutandâ partium fabricâ, dum abire videtur à fine suo, quem ipsa sibi præscripsisse visa fuit.

Io. Inter illa primo quidem loco ordinandos puto tres diversos foetus humanos, qui nati sunt sine Cerebro, neque ullâ gaudent cavitate in Capite penitus osseo. Horum ego binos in sceleta construxi (tertium autem in liquore meo balsamico conservo integrum) ita, ut Noblissimus Kerkringius in suâ eum Osteogeniâ Pag. 59. icone exactè ad vivum depinxit.

IIo. Deinde satis & mirabile est, hisce adstare sceleton, cujus dextra manus atque pes dexter, digitis numerosioribus more naturæ consueto donantur: sinistri verò lateris manus atque pes iisdem abundant quoque, etenim dextra manus septem digitos, pes dexter octo possidet; sex habet sinistra cum duabus appendiculis, novem integris superbit digitis pes lævus. Vid. Pag. 55. Osteogeniæ Kerkringii, qui & ejus picturam verè dedit, itaque

Est modus in rebus, nec semper copia didat:
Prodiga naturæ dona vel ipsa nocent.

IIIo. Foetum etiam humanum cum binis natum capitibus inter mea reposita conservo. emi illum, sed dolui, quod qui primi eum possederant minus periti eorum, quæ ad conservanda hujusmodi rara requiruntur, male eundem condiverint, unde durus jam & omninò niger apparet.

IVo. In ove duos deprehensos Lienes, vario sitos loco, ostendo conditos.

Vo. In eodem animali quondam Hepar inventum est, in quo quinque prostabant Vesiculæ fellis. Examinavi oblatum, atque repudiavi tum, quum enormis pretii exactione deterrerer.

VIo.

VIo. Clarissimus Johannes Jacobus Rau, Professor In Academiâ Lugduno-Batavâ Celeberrimus in Osteologicis, Myologiâ, & Lithotomiâ versatissimus, quondam demonstravit nobis Arteriam ex arcuato flexu Aortæ oriundam; quem postea & ipse casum reperi, atque adhuc unicuique exhibere videndum possum.

VIIo. Frequentissimè maximâ cum diligentiâ perscrutanti mirabilem membri masculi fabricam, contigit semel mihi invenire duo diversa, satis fortia involucra, totum corpus Penis humani ambientia atque coërcentia. Illud ego ipsum descripsi in Thesauro Anatom. tanquam consuetum naturæ, sed quum de industriâ in plurimis perlustratis postea non ita invenerim, petit veritatis sincerus amor, ut jam moneam plerumque unum modò tale integumentum, rarissimè duplex, adesse.

VIIIo. Binos foetus humanos à multis jam annis asservo in balsamo, qui per abdomen inter se concreverunt.

IXo. Suillos etiam binos in Uterino hospitio concretos possideo.

Xo. Quin & alium, fere bimestrem habeo foetum humanum, cujus tam superiores, quam inferiores artus, mirè tortuosi conspiciuntur.

XIo. In alio itidem bimestri foetu Labium superius fissum miraris.

XIIo. Sed horrebis fere, si videris alium in musæo meo foetum humanum, cui supra Nasum appendicula est adnata instar Colis masculi.

XIIIo. Ovis autem Caput exhibeo conditum, cui os deest, dum Oculi situm perversum obtinent.

XIVo. Sed vitulum Capite privatum toto, dum una modò Auricula supra Truncum, loco Capitis promineret.

XVo. Multâ sedulitate perscrutabar sæpe oves quamplurimas, quibus dederat natura Pedes ultra consuetum numerum, eminentes ex nucha. Nihil verò in omnibus his magis mihi visum mirabile, quam pedes hi omni semper essent Musculo destituti, illorum verò deficientium vice pinguedine erant obsiti quam plurimà.

XVIo. In alio mei Armarii angulo specto portionem Placentæ Uterinæ humanæ, instructam suo Umbilicali fune; sed, mirum!

rum!

rum! pendet ab eâ foetus humani crus, cum Pede extremo, tribusque digitis.

XVII°. Plurimos etiam ibidem adſpicio foetus humanos, quorum Genitalia mirifice deformia, ut & quibus hoc vel illud abeſt membrum aut ſupereſt.

XVIII°. Interim tam varios perſcrutatus toties nunquam inveni Hermaphroditum verum: tamen plurimos fabuloſa quæque de eo referre ubique experior. Quoſcumque de hoc genere explorare mihi contigit, deprehendi Pſeudo-hermaphroditos appellandos, ſemper enim in his Clitoridis caput, extra pudenda propendens, mentiebatur Glandem virilis membri, id verò quoties & in brutis adverti? certè dudum ex Genitalibus ovinis exemplum exhibui tale in Theſauro Anatom.

IX.

De raro Renum vitio.

RENES mirè variatâ figurâ conſpiciuntur ab iis, qui attento luſtrant oculo animalium diverſorum corpora; rem cum fide deſcripſerunt plurimi, quos inter in Zoötomia peritiſſimi eminent *Severinus* & *Duvernejus*, ille in Zoötomiâ ſuâ, hic in deſcriptione Anatomica brutorum. Boves, Urſi, Glires, Erinacei, Teſtudines, Aves, Renes poſſident ſuperficie inæquali conſtructos, ut Malpighius in Tractatu de Renibus dudum accuratione illi propriâ optimè docuit, idemque in poſthumis evidentius probavit. Neque ignorarunt Veteres idem illud inveniri etiam in Renibus humanorum foetuum, quibus ſemper Renes ita fabrefactos obſervaverunt. Sed in adulto hominis corpore ſemper fere ſunt politâ ſuperficie, æquabili, & glabrâ. Attamen in his quoque interdum, licet ætatis jam adeptis apicem, talis inæqualis, atque ex variis quaſi partibus coaleſcens, Renum facies videtur. Vid. Malpigh. in poſthum. pag. 35. Epiſtol. ad Spon. 1. memorabile autem eſt id, quod bis jam mihi fas fuit obſervare: ſcilicet Renes adultorum, ubi facti ſunt ut in foetibus, non modò exhibere ludentis quaſi naturæ errorem, imò verò morbos excitare quam atro-

atrocissimos, atque post cruciatus sævos tandem & lethales. Primum rei autem mihi inauditæ exemplum dedit matura Virgo, quæ in Amstelodamensi degebat Orphanotrophio. Misera hæc à longo jam tempore exquisitis adeò, & intolerabilibus torquebatur doloribus circa regionem Renum, ut ineffabile fit. Accedebant ad accessiones crudelissimorum paroxysmorum mictus sanguinei sæpe redeuntes. Offerebatur quidem in levamen, quid ars invenire poterat consilii & remedii. Sed proderat nihil! Igitur omni destituta ope, penitusque confecta excruciationibus in solà morte lenimen reperit, avidoque causæ mihi cadaver inspiciendum exhibuit. Quid verò hic exspectares mi Lector? credo id ipsum, quod nos omnes lapidem scilicet in Renibus asperum atque hispidum. Nos verò inciso cadavere hujus nihil, ne arenulas quidem, invenimus: sed erat huic utriusque Renis superficies inæqualis omninò, & repræsentabat faciem ex multis particulis durioribus coagmentatum. Postea, quum semper mecum mirari casum hunc pergeret animus, alium novi Virum adultum, luctabatur miserrimus hic cum dolore lumbari intolerabili, sæpenumerò redeunte: semperque acutius infestante, unà cum copiosissimi sanguinis mictu. Medici ad arduum casum implorabantur plurimi, omnes hi tractare morbum ut à calculo Renes obsidente aspero, omnes sic censuere, hos inter & ego ipse fui cum filio meo. Neque juverunt interim ægrum omnia, quæ Medicorum ex præscripto promptus hausit, remedia. Sed pari fato victus moritur. Inspeximus simul cadaver, atque invenimus exquisitè eandem Renum structuram, ut in illà puellà, sine calculo ullo vel sabulo. Genuino hoc miserandi morbi exemplo didici calamitosam humani generis conditionem, causasque malorum imperscrutabiles sæpe & omninò insanabiles, licet cognoscerentur. Quæ verò in hàc re sit causa symptomatum Physica, Tu inquire, Medice! forte reperies, licet lateat, neque Te forsitan medendi fugiet methodus, si modò miri accidentis ratio Te non fefellerit. Felix, si inveneris! Laudandus, si inquisiveris!

X.

X.

De pulchrâ curatione morbi Oesophagici semper pro incurabili habiti.

INter omnes corporis partes, quæ infestantur morbis difficillimæ curationis, haud infimum locum occupant, imò familiam ducunt illæ, per quas necessaria corpori ingeruntur, aut superflua foras eliminantur. Inter illas ad incudem revocabo Oesophagi affectum, quo deglutitio depravatur, & tandem non rarò aboletur, ita ut in tali statu moriendum sit ægro. Deglutitio frequentissimè quidem impeditur propter Tonsillas inflammatas, & tumefactas; enim verò de hoc affectu hic non loquor, qui curatu facilis, neque etiam de Angina, multò minus, de rebus deglutitis, puta aciculis &c. quibus adde Atoniam vel Paralysin fibrarum musculosarum Oesophagi, sed verò de Oesophagi angustatione profundius sitâ, forsan à tumore quodam, vel contractione orta, cujus discretio facilis est à cæteris supradictis, nam spongiâ balænæ affixâ, oleoque saturatâ, introductionem in Stomachum prorsus impediet: si autem affectus consistat in Paralysi fibrarum musculosarum Oesophagi, spongia facile admittetur, à tumore in vel à latere Gulæ suborto, illud digitis extrinsecus sentiri, & explorari potest. Præterea in Angina affectus cito oritur, & brevi cursum absolvit, respirandi difficultas summa, febris, lingua sicca in propatulo sunt, & si paucis post horis non curantur, & morbus remediis sit superior, homines subito è medio tolluntur.

Ut de hàc parte corporis pauca hæc inter mea animadversaria inserere voluerim, occasionem mihi dedit Vir Amplissimus, & in arte Medicâ, & Chirurgicâ Expertissimus D. Johannes Mennes, Physicus & Consul Civitatis Hulsti, qui me in consilium vocavit super hàc re, & quid faciendum in hoc affectu, an ptialismus instituendus esset, nec ne? cum autem calculum apposuissem, nec alienus essem ab hoc auxilio tentando, convenit quoque Industrissimum, & in Arte Medicâ Versatissimum Professorem Boerhavium, & alios, quibus in consilium vocatis, instituit curam, felicissimo cum successu; ita-

itaque ab illo petii, ut mihi communicare vellet, quid singulis diebus exhibuerat, quidque de die in diem observaverat, id quod fecit, & hoc L. B. in commune bonum communicare volui, vide sis relationem integram, & sinceram, ita se habet ut Ipse ad me conscriptam dedit, ne verbulo mutato.

Clarissime Vir, Decus Batavorum in Anatomicis Excellentissimum.

FAvente summo Numinis Flamine, multa ex alto Democratis puteo eruta sunt abscondita, tum rariora, tum inaudita, in quibus eruendis indefessus sexagenarius tuus labor, benedictâ manu, palmam omnibus, Clarissime Vir, me judice, in palæstrâ hujus studii militantibus præripuit laureatam; Quo per omnes Germaniæ, Italiæque oras, laurea indefessi & exantlati laboris ac perennis encomii suspensa est, quo omnes è Galliâ advenæ, quo ex Angliâ novitatis cupidi, quasi ad aram vestræ scientiæ, à die in diem catervatim, summâ cum admiratione sollicitantur. Quo novitatis ac desiderii pruritu, diu anxiè correpto, occasio ad scopum monstravit viam, cùm literis repetitis vocarer, desiderio flagranti, à Domino quodam Groningæ Thesaurario, ut manus medelasque adhiberem statui ejus morbifico deplorato. Casus positivus morbi cum videretur mihi rarissimus, cùm appulerim Amstelodamum, Consilium institui medicum, Celebriorumque Chirurgorum, aperui Tibi quoque Clarissimo casum, detexi susceptam methodi Curam, interrogando, an aliam nosceres eripiendi ac salvandi viam, in salutem proximi, in ipsam artis communis laudem mihi benignè ac candidè patefaceres, agnovisti notatâ manu casum rarissimum, chyrographâ obsignasti conamen instituti mei respectu partis affectæ, respectu causæ procatharticæ, ac curæ ipsius absolvendæ. Quâ medendi methodo noster præpositus æger non tantum à morbo, sed etiam à symptomatibus est liberatus, summo Triunius adjutorio; Qualem medendi successum in itinere redux Vestro patefeci desiderio, ulteriùs debitor promissi sum factus dati, ut totam vobis quasi stylo delinearem institutam ac peractam Curam,

diariumque explicarem notatum, fortunatosque exhibitæ medicinæ ſucceſſus, tum ut enodarem ſymptomata, tempore Curæ incidentia. Fateor me ad hunc uſque diem fuiſſe debitorem promiſſi dati; verùm ſonticæ rationes locum cum faciant excuſationis, impeditus tum fui curâ multorum ſub manu decumbentium, tum officio Conſulatus hujus urbis, uſque ad hunc diem, ubi remiſſio obruti laboris me ſuadet perſolvere debitum. Caſus igitur veſtræ obſervantiæ propoſitus fuit ſequens.

Caſus.

Vir triginta annorum natus, genere & proſapiâ clarus ante tres corripiebatur annos, tum obſtructione Glandularum, quæ Tonſillæ dictæ, tum relaxatione Uvulæ, tum inflammatione faucium, tum hæmorrhoidum cæcarum doloribus, tum earum fluxu notabili, quæ ſymptomata quidem diligentiâ Medicorum, medelisque appropriatis depellebantur; Verum continua renovantium caterva ſymptomatum, uti Tuſſis ferina, Hæmorrhoides, Catharri ſuffocativi natales non tantum producebant prodigioſiores, verùm ſecum ducentes ſummam æſophagi coarctationem circa quintam & ſextam Colli vertebram, à die in diem accreſcendo deglutitionem impedientem, uſque eò, ut niſi ſummâ cum moleſtiâ, ſummo deglutitionis conamine, ſolum modo fluida, attamen anxiè, aſſumere potuerit nutrimenta, continuò in pejus vergentem; Ob metum diurnum ſuffocationis, eſurino ac jejuno ventriculo, promptas ac auxiliatrices lachrymabundus petit manus medicas.

Pars Affecta.

Partem affectam exiſtimabam & ponebam latitare in tunicâ glanduloſâ æſophagi aliisque faucium gutturisque glandulis, præprimis circa quintam aut ſextam colli vertebram, ubi tres illæ notabiles glandulæ, mecum à Domino Verheyen obſervatæ, ac deſtinatæ ad humectandam in deglutitione gulam; ad hæc quoque ſymptomaticè tunica muſculoſa fore affectata.

Diagnoſis.

Diagnoſin enodare non neceſſariò judicabam, cùm ſigna partem affectam denotantia in propatulo eſſent.

Pro-

Prognosis.

Ex praxi notum, hic casus non tantum in curatione graviſſimus, ſed omnino deſperatus ac conclamatus, propter viam ad ſumendum debitum nutrimentum, medicaminave occluſam; ad hæc, ubi omnis Chirurgiæ operatio hic nimis curta, vana ac planè manca.

Cauſa.

Cauſam procatharticam, examinatis examinandis, ponebam in diſpoſitione ſcorbuticâ, (ſapienti ſat eſt,) in ſero acri, quale ſerum ſcimus à ſanguine ſequeſtrari per glandulas totius corporis machinæ, ut quoque hiſce ſupra nominatis ac in gulâ ſive æſophago, fungoſitate ad molem & coarctationem excretis.

Cura.

Curam ore pleno ſtatuebam, examinatis examinandis periculoſam planeque ancipitem; verùm quoniam melius eſt adhibere dubioſam quam patientem deplorandum inevitabiliter & miſerrimè committere ſepulchro ac dimittere cymbæ Charontis frangiferæ, & ultimum remedium cùm ſit tutiſſimum; Tùm ponebam à praxi doctus multiplici, unam eripiendi ac ſalvandi methodum, conſiſtentem in debito & accurato ptyaliſmo in principio, & poſtea levi lentâ ſalivatione; Hàc peractâ ſudoriferis ex mineralibus propinatis, balneiſque aſſociatis; Et poſt hæc internè inſtrumentis debitis ad partem affectam applicatis; ad quæ conducunt deobturantia, conſumentia & conſolidantia.

Approbatio.

Nos infra ſcripti artis ſcientiæque periti, ad caſum propoſitum in Conſilium vocati, examinis lance caſum ſupra propoſitum trutinavimus, methodum à peritiſſimo Viro Johanne Mennes, Doctore Celeberrimo, curandi unicam propoſitam hiſce agnoſcimus, inſtitutum tanquam unicum ac ſalutare pronuntiamus remedium.

Hæc inter nonnullos Veſtra, Excellentiſſime Vir, fuit appro-

probatio. Itinere absoluto suscepto, visitavi Groningæ nostrum ægrum, qui desiderio adventus mei emaciatus, extensis brachiis lachrymabundus excipiebat me sospitatorem, die Aprilis secundo, illicò tentavi æsophagum spinâ balenæ, cujus extremitas exornata fuit spongiâ, oleo oblinitâ, quo tentamine persentiebam circa quintam aut sextam colli vertebram, obstaculum tale impermeabile, ut descendere nequirem ad ulteriorem descensum, quo scrutinio talem circularem percepi coarctationem, ut ne quidem apice spongiæ permeare possem. Post duas horas propinavi jusculum limpidius, quod sumere, etiamsi cochleatim, non poterat, nisi summo deglutitionis conamine, imò ut sex vel septem deglutitionis probamina ac tentamina facere necesse esset, summâ cum tumefactione ac rubore faciei. Circa guttura, faucesque omnes inveni partes solidas, naturales, nisi ut Tonsor quidam relaxatam decurtaverat forfice Uvulam, quam inveni nunc nodosam, Tonsillæ erant inflammatæ, neque notabiliter tumefactæ, sed induratæ; inveni ægrum melancholicum, emaciatum, colore pallidiore ac planè lurido, quo non tantum turbabatur facies, sed rugæ faciei incrementum turpitudinis ac deformositatis majus dabant. Examinavi sedulò vitæ ante actæ genus ac diætæ an unquam inciderit in Veneris lascivæ scyllam, aut Bacchi Charibdim, sanctè mihi confessionem dabat, nunquam aliqua Veneris notâ aut stigmate correptum fuisse, imò nunquam in palæstrâ Veneris lusisse, nisi cum sanâ ante annum nunc nupta. Hisce pro Medici necessitate examinatis, gressum ulterioris examinis extendi, quæ & quanta adhibita fuerint pro diversa Medicorum intentione medicamina, percepi nostrum ægrum omnibus Medicorum & Chirurgorum conatibus instar mactandæ Ovis placidè se submisisse; inter qualia curandi ac applicati conamina, aliquod junioris Medici inveni inauditum, quod narratum spero Vobis non fore ingratum. Noster æger instar desperabundi relictus, tum à Medicis, tum à Chirurgis, omnia ab agyrtis & anilibus consiliis venalia proposita, ac verborum popinâ prolata, applicabat, sine ullo reconvalescentiæ successu, contigit ut Novelletus in medicina Tyro, jam jam Doctorandus, ac Academicis studiis tumidus, rumorem civitatis spargeret, sese infallibiliter nostrum ægrum curaturum, si modo patiens huic fidem daret. Qua promissionis

sionis securitate datâ accessit ægro nostro, fecit ac appaicavit turundam grandiorem latitudine aperturæ æsophagi, longitudine spithami, quam oblinitam intrudebat unguento quodam, quæ turunda fræno alligata erat auribus, ne descenderet in ventriculum, in qua tristi positurâ noster æger, noster patiens instar omnium patientissimus, per quatuordecim dies ac noctes gemebundus instar summi captivi detentus, sine ullâ de hàc pœnâ, requie aut remissione, nisi ut sumeret summâ cum anxietate jusculum limpidum; per nares respirationi tantum via erat patula, interim vana hujus Academici Candidati erant instituta risu ac cachinno persolvenda. Ad hæc legi omnes ab ægro nostro sollicitatas Doctorum expertorumque consultationes, inveni, perlegi ac percepi, unam à Domino Boerhaven Lugduni Professore transmissam, ad scopum curationis nostrum tendentem ac collimantem; hac Consultatione, cum vestra conjunctâ stipatâ, divino destinatam ac propositam adjutorio incepi curam, nempè primò correctis corrigendis, per ptyalismum hoc peracto, per plenam salivationem: Quâ absolutâ, gulæ coarctatio non tantum deleta, sed totum æsophagi obstaculum depulsum est, ut ante nominato ac dicto instrumento non tantum liberrimè, sed sine minimo incommodo aut obstaculo ad ipsum descendere poturim Ventriculi Orificium. Quamvis omnia secundum veras medicinæ regulas instituta, quamvis ex voto & probamine omnia successerint, ut nullum in deglutitione amplius obstaculum, attamen noster æger consuetudine mali ac susceptis præjudiciis ita obsessus, ut nollet credere absolutam esse curam, obstaculum, ac remoram esse planè remotam, quare à die in diem spinâ Balenæ, spongiâ exornatâ, usque ad orificium ventriculi plenarium tentamen interim confessorium dedi, tam ad tollenda mali relicti præjudicia, quam ut conceptas ac meticulosas deponeret cogitationes, undè quidem certior factus, verùm solida in principio non ausus sumere nutrimenta præ metu suffocationis imaginariæ. Quare præscripsi illius loci commune aliquod pulmentum, quod præparatur è farinâ secalinâ & aquâ fontana diu concoquendo, vulgò *roggen doljes*, illic dicitur optimi nutrimenti, facilisque concoctionis, de quo pulmento, bis, tum ter de die, cum lacte sumebat non tantum scutellam unius pintæ plenam, verùm, ut dicitur, *een goede Spoel-comme vol en*

 een

een Spoel-comme melk. Quibus deglutitis, gavisus ille non tantum, sed ego summopere, usque dum, ut sumeret solida cujuscunque generis nutrimenta infarcienda, donec malo depulso, præjudiciis deletis se curatum esse affirmabat. Quam peractam curam; vestro non tantum dignam ingenio, judicavi transmittendam; verum ut solverem promissi mei pensum, in tesseram nostræ amicitiæ noviter contractæ, adjungo accuratum tractatæ curæ Diarium, conditione petitoriâ, si qua vobis talia in Curâ medicâ sint rariora occurrentia, æquali manu benignâ mihi velitis concedere, tum ad stabilimentum nostræ communis scientiæ, quam in salutem pretiosam proximorum. In quam fidem & amicitiæ spem permansurus, qui sum indefessus, Clarissime Vir,

Vestræ Observantiæ

Addictissimus

Hulsti die 19. *Octob.*
1716.

JOHANNES MENNES
Physicus & Consul Urbis.

Diarium

Diarium Curæ habitæ.

ANte meum adventum, transmisi præscriptionem alicujus decocti, quo usu, humorum correctio, pro intentione absoluta est, præparatis præparandis, quoad patientem, quoad locum: Incepi curam adjuvatrice Dei dextra, summoque Numinis flamine.

1716.

April.

6. Exhibui Mercuriale purgans, quo fex levissimas pro mea intentione habuit sedes, levamine desiderato.

Circa vesperam propinavi sudoriferum ex mineralibus, id est, Antimoniatis & mercurialibus propinatum, effectu desiderato, ut per totam maduerit noctem sudore debito.

7. Exhibui alicujus præparati gr. V. E. connubio mercurii & antimonii, effectu, ut multum viscidæ per vomitum ejecerit materiæ, & duas habuerit sedes, sine aliquo turbido conamine aut dolore.

Circa Vesperam repetitam prædicti compositi exhibui Dosin, quâ tres habuit sedes.

8. Exhibui gr. V. quibus secutæ sunt quatuor sedes dolore ac ardore aliquo intestini recti, æque in collo vesicæ.

Circa Vesperam repetitâ exhibitâ dosi, subsecutus est tenesmus, verùm ejectione viscidæ materiæ perquam acerrimæ.

9. Manè non tantum rei speculator fui, quoniam persentiebam oris fœtorem fragrantissimum. Verùm

Circa Vesperam exhibui gr. V. sine ullâ meteriæ ejectione, aut per sedes, aut per vomitum, sed patiens totam urinæ plenam reddidit matulam particulis acrioribus salinosis scintillantibus, fœtore fragrantissimo ac hircino, colore rubicundo, quibus ejectis circa noctem subsecutus est ptyalismus.

10. Dedi gr. V. subsecutus est vomitus ejectione multùm viscidæ materiæ, sine sede, sed odore fragrantissimo, cum magnâ Urinæ quantitate ut antea.

11. *Exbi-*

11. Exhibui gr. X. quoniam ſalivatio in æquilibrio quaſi ſtaret, cum ſummâ circa partem affectam coarctatione, ſuffocationis metu, propter viſcidam materiam ad motum difficiliorem illic ſtagnantem, quoniam limpida tantum eliminabatur materia.

12. Omni metu depulſo, ſalivatio incipiebat, omiſi igitur internè medicamina: Externè applicabam quæ erant conducibilia, ad attenuanda viſcida incidenda, diſſolvenda, ac aperienda. Interim patiens in loco detinebatur admodum calido, ut ſemper ſudores ſentiret debitos. Quo die inconceptibilem viſcidam ac tenaciſſimam per ſalivationem ejecit materiam, odore fragrantiſſimam, apud artis filios pituitam albam dictam, interim ſine ullo incidente ſymptomate aut ſede.

13. Tantum ſpeculator fui, quoniam omnia ex voto ſuccedebant.

14. Remanente viſcida materiâ, coactus fui exhibere gr. V. pro incitamento, ſine vomitu, ſine ſede, ſine urinâ, ſed cum ſudore & viſcidæ materiæ debitâ ſalivatione.

15. Repetitam exhibui doſin gr. VI, cum ſucceſſu debitæ ſalivationis, ſine ſede, ſine vomitu, ſed cum ſudore ac urinâ turbulentâ.

16. Speculator fui, ſine vomitu, ſine ſede, ſed cum ſudore & urinâ turbidâ.

17. Speculator fui, nulla fuit ſedes, nullus vomitus, aut urina, ſed ſudor fuit debitus, ſalivatio ex voto.

18. Speculator fui, ſalivatio ex voto, ſudor debitus, urina nulla, ſine ſede & vomitu.

19. Speculator fui, quoniam omnia ex voto uti antea, odor autem qui fragrantiſſimus nunc mutabatur, factus depuratus ac limpidior totâ materiâ eliminatâ.

20. Speculator fui, ſine vomitu, ſine ſede, ſine ullo ſymptomate; ſalivatio non tantum ex voto; verùm urina, quæ aut antea turbida, nunc clarior, ac odore violaceo induta reddebatur, boni ominis.

21. Ad majorem Intentionis ſecuritatem inſtar Canis Venatici exhibui gr. IV. ad ruſpandum an aliquid in his aut illis latibulis latitaret mali. Effectu mirabundo; nam ſubſecuta eſt urina clara, debito ac naturali odore ac colore

colore per ſalivationem emiſſa tantum limpidiſſima materia ſine fœtore ullo aut odore, nunc, ubi per totum ſalivationis curriculum nullum habuerit ſomnum, placidè dormivit, quaſi ſomno ſepultus per totam noctem: manè expergefactus hilari refocillatoque animo, eſurino ſtomacho ſalutavit accedentes.

22. Speculator fui omnium ad melius.

23. Iterum pro Indagatore dedi gr. III; undè certior factus omne malum planè eſſe eliminatum, ſaliva limpida, urina debita, ſine ullo odore manifeſto, quare

24. Exhibui præſcriptum Emollientis Enematis, quoniam per totum ſalivationis curriculum, nihil excrementi per alvum depoſuerat, interim ſine ſucceſſu proſpero. Quare

25. Infuſionem dedi laxantem, quâ laxam accepit alvum ſatisfactoriam, ſine ullo dolore aut gravamine.

26. Ad majorem ſecuritatem iterum dedi gr. IV, ſine ullo alio effectu, niſi ut excitaret ſudorem debitum, quo gaviſus malam eliminatam eſſe materiam.

27. Per totam benè dormivit noctem, juſcula jejuno cepit ventriculo; igitur pro illiniendo collo præſcripſi ſequens Linimentum. ℞. Ung. pomati ℥iß. ol. ſuccini albi ℈ij. Lavendulæ ℈iß Nuc. Moſch. exp. ʒj. ol. ſpicæ Nard. Indic. ℥j. F. Linimentum. Externè ad focum collum obliniendum.

28. Exhibui purgans debito ſucceſſu.

29. Exhibui Laxativum cum ſucceſſu ad reſtituendum pedetentim motum periſtalticum.

30. Præſcripſi pulmentum antea nominatum.

Mayo.

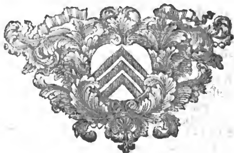
1. Quoniam alvus conſtricta, iterum præſcripſi purgans ut antea, nullo cum ſucceſſu, quare enema cum ſucceſſu inſtitutum eſt.

2. Inſtitui Curam Lacteam per octiduum.

Tum porrò per decocta, ac balnea ſicca appuli ad ſcopum curæ præpoſitum.

12. Spongiâ, ſpinâ Balenæ exornatâ tentamen circa æſophagi obſtaculum inſtitui, deſcenſum ſine ullâ remorâ feci ad ipſum ventriculi orificium, quotidiè oleo quodam

illinitâ repetitionem peregi; Undè certior factus curam Dei gratiâ absolutam esse, quare sanus ad hoc usque tempus noster antea deplorabundus à me relictus est patiens; de Quo, literis heri acceptis, certior factus sum.



E X-

EXPLICATIO
FIGURARUM.

TABULA I.

Fig. I.

A. *Ren Humanus.*
B. *Pelvis.*
C. *Vena Renalis.*
D. D. *Superficies Renis inæqualis.*
E. *Ramus Arteriæ Renalis.*

Fig. II.

A. *Uterus mulieris gravidæ.*
B. *Os Uteri.*
C. *Apertura cultro facta.*
D. D. *Ligamenta teretia, rotunda vulgò dicta.*
E. *Ova non fœcundata.*
F. F. *Ovarium cultro apertum, ut Ovum fœcundatum in conspectum veniret: hujus facies exterior albicans, Calyx nuncupatur Graafio, interior verò, seu contentum coloris est cinerei, id quod sculptor studio nigrum fecit, ut à calyce diversum esset colore.*
G. G. *Ductus Ovarii fimbriæ.*
H. H. *Ductus Ovarii, seu Tubæ Fallopianæ.*

TABULA II.

Fig. I.

A. A. *Dextri Ventriculi Cordis in planum expansi facies interior, ex juvene.*

B. *Vascula sanguinea tenuissima repleta ceraceâ materiâ rubrâ, quæ tanto sunt numero, uti dicta facies videatur ex meris Vasculis sanguineis constituta.*

Fig. II.

A. *Sinistri Ventriculi Cordis in planum expansi facies interior.*

B. B. *Vascula sanguinea, quæ non solùm per carneam substantiam, verùm etiam Chordas, Valvulas, & Lacertarum tendines numerosissime sunt disseminata, ita ut Cor rubicundissimo colore undique superbiat.*

Fig. III. Uterus humanus semine virili saturatus. vid. Histor. Fol. 2.

A. *Portio Vaginæ.*

B. *Ejus cavitas.*

C. *Uteri fundus.*

D. D. *Ovi ductus semine virili quoque repletus, idque in utroque laterè.*

E. *Apertio uteri cultro facta, uti ejus cavitas, ut & semen jam à liquore induratum, in conspectum veniant.*

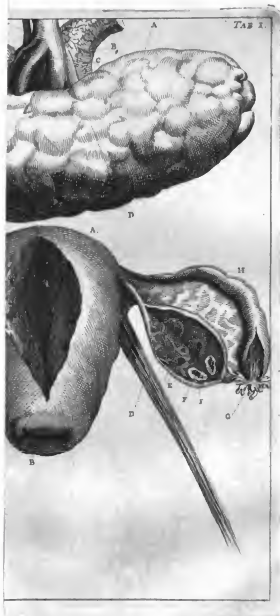
F. *Fimbriæ Ductus Ovarii.*

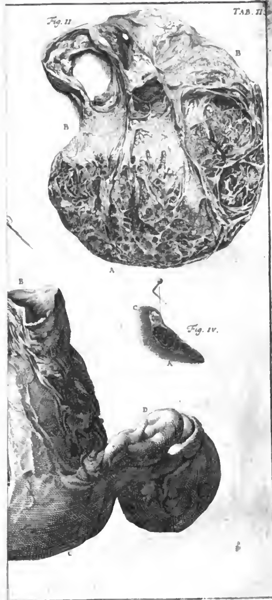
Fig. IV.

A. *Animalculum vomitu rejectum. Limaci æmulum. vid. Fol.* 18.

B. *Tuberculum in later e situm.*

C. *Capitulo analogum.*


Tab I.
A
B
C
D
A.
H
E
F
F
D
G
B


Fig. II
TAB. II.
B
B
A
B
C
Fig. IV.
A
D
C



MICHAELIS ERNESTI
ETTMULLERI,

Phil. & Med. Doct. in Academia Lipsiensi Anat. & Chir. P. P. Extraord. Facult. Med. Adsessoris, & Naturæ Curiosorum Collegæ

EPISTOLA
PROBLEMATICA,

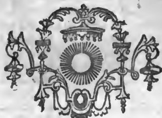
Ad Virum Clarissimum

FREDERICUM RUYSCHIUM

M. D. Anatomiæ & Botanices Professorem,

DE

OVARIO NOVO.



AMSTELÆDAMI,

Apud JANSSONIO-WAESBERGIOS, 1729.

Clarissime & Experientissime

V I R.



Uas denuo pulso fores, cujus cognita satis atque perspecta est in admittendis non minus quàm benevolè excipiendis quibusvis discere cupientibus promptitudo. De Cortice Cerebri Tecum ante hos 14 annos agere, benignè permisisti; jam a Cœlo ad Terram Microcosmi, a summa ad imam corporis partem me confero. Uterus scilicet in scenam jam producendus est, ad quem serenum, ut soles, *Vir Clarissime*, vultum convertere ne dedigneris, obnixè rogo.

In generationis negotio, utut summo adhuc mysterio, à Recentioribus tantum non omnibus creditum hactenus fuisse, nosti, sub fœcundo coitu sive ipsum semen virile, sive auram solummodo ejus genitalem per vaginam in uterum immissam ex hoc vel mediante sanguinis circulo, vel immediatè per tubas Fallopianas ad ovarium seu testiculos muliebres penetrare, ibidemque unum alterumque ovulum actuare seu impraegnare. Ante 7 annos vero Dissertationem conscripsit hic loci Dominus D. MARTINUS NABOTH, Vir in secandi arte peritissimus; in qua commune hoc assertum non solum labefactare, quin & novum illudque verum se invenisse ovarium dicit. Ut igitur distinctè rem proponam, quomodo Medici suum hactenus invenerint ovarium, primum narrabo; hinc quomodo Dominus Dr. NABOTH hoc ipsum destruere, novumque ei substituere conatus sit, exponam; tum pro quo Veteres æque ac Recentiores ovulum hoc Nabothianum habuerint, edisseram; ac denique quo applausu hactenus novum hoc ovarium fuerit exceptum, palam faciam.

Communis Veterum erat distinctio inter animalia Ovipara & Vivipara: quibus ultimis quonjam genus humanum accensebatur, non solliciti erant Medici de ovis humanis investigandis. Ex quo vero HARVEUS ductu FABRICII *ab* AQUAPENDENTE, hanc distinctionem ad exclusionem tantum, non vero ad primam formationem fœtuum esse restringendam, docuerat, omnia omnino

animalia ex ovo nasci adstruxerat, atque analogiam inter pennatorum aliorumque animalium ova ostenderat, nullus non humana ova investigandi omnes animi nervos intendebat. Primus tamen omnium JOHANNES *van* HORNE in *Epistola de Genitalibus* Anno 1668. *quod est ovarium in oviparis, testes esse muliebres*, disertè enunciabat, utpote qui perfecta ova intra se contineant, humore scatentia, & pellicula propria circumcincta. Quem sequebatur NICOLAUS STENO *in Elementorum Myologiæ Specimine*, & JOHANNES SWAMMERDAMMIUS *in Miraculo Naturæ*, atque REGNERUS de GRAAF de *Mulierum organis generationi inservientibus*, aliique successu temporis plures. Quanquam primam hujus inventionis gloriam CAROLUS DRELINCURTIUS *in Lucubrationibus Historicis & Physicis de Fœminarum ovis* sibi tribuere maluerit. In qua sententia eò magis confirmabantur, cum THEODORUS KERCKRINGIUS Anno 1671. in *Anthropogeniæ Ichnographia* foetus humani rudimenta in illis ovulis inveniri demonstraret, & foetus trium aut quatuor dierum, quindecim dierum, trium septimanarum, unius mensis, & sex hebdomadum ex illis ante oculos posuisset. Ex quo denique Dominus *de* S. MAURICE in *Epistola ad Dominum de la Closure* Anno 1682. Parisiis perfectum fœtum in dextro ovario post matris mortem se vidisse testabatur, testiculos muliebres genuina continere ovula, à nullo Medicorum negatum iri, omnes confidebant.

Negavit tamen id ipsum Dominus D. NABOTH, cujus mentem ut plenius assequaris, *Vir Clarissime*, haud ægre feres, spero, quod ipsissima ejus verba ex supra laudatæ Disputationis §. XI. XII. & XIV. allegem. Sunt autem ista hujus valoris: §. XI. „ Quoniam varia obstant, cur in testium vesiculis, veluti ovulis „ veris, conceptionem haud fieri mihi persuadeam, è diverso a„ liud ovarium genuinius in utero ipso vidisse visus mihi fuerim, „ veniam merebor, si morbos tubarum & testiculorum, non ve„ rò ovarii novi, sterilitatis inter causas neglexero. Conceptio„ nem namque fieri posse absque ullius in testiculis fœmineis vesi„ culæ subsidio, docent eæ mulieres, quæ conceperunt atque pe„ pererunt, vesiculis tamen omnibus in testibus caruerunt. Pro„ voco primum ad puerperam à Domino D. JOHANNE CHRI„ STIANO SCHAMBERGIO, Professore in hac Academia su„ perioribus annis celeberrimo Anno 1703. Mense Decembri dis„ sectam

„ fectam, cum mox a partu difficili vitam cum morte commutasset, In hac, abdomine inciso, ingens statim in oculos incurrebat testium moles, ordinarium quadruplo exsuperans, atque intra se non vesiculas & glandulas, sed multam pinguedinem cum pilis intermixtis comprehendens: pilorum alii erant longiores, longitudinem digiti adæquantes, alii breviores, in extremitate una radicem, in altera cuspidem instar perfectorum pilorum obtinentes, nulli tamen tunicæ, sed soli pinguedini inhærentes. Provoco dein ad fœminas, quæ liberorum extiterunt matres, etiamsi testes habuerint scirrhosos & omnibus vesiculis vacuos. Sic Anno 1701. multis Medicinæ studiosis præsentibus, fœminam 34. annorum dissecui, cujus uterque testis, magnitudine fere pugni, totus cernebatur scirrhosus, nequicquam vesicularum vel glandularum exhibens, sed instar cartilaginis fere se habens. Sic in fœmina honesta, 36. ætatis annum agente d. 29. Jul. Anno 1704. incisa, uterque pariter testis pomi majoris magnitudine superficiem satis inæqualem, & ex viginti quasi nucibus avellanis coagmentatum ostendebat, nec alia corpuscula substantiæ perquam duræ ac fermè cartilagineæ internam eorum molem constituebant.

§. XII. „ Tubas vero Fallopianas nec semini virili ad testes, nec ovulo etiam ab hisce ad uterum transferendo inservire, facile comprobabunt fœminæ omnes, quarum post partum & obitum, tum ab aliis, tum à me apertarum, tubas cum testibus strictissime coaluisse, aliquoties observavi. Comprobabunt idem non minus canes fœmellæ, quæ feliciter fœtus conceperunt, conceptosque ediderunt, postquam tubæ Fallopianæ juxta ornamenta foliacea utrinque ante congressum ita constrictæ essent, ut sic latera ipsarum successive potuerint coalescere. De novo autem ovario cogitando ansam præbuit Anatomia publica, quam ex speciali mandato Electorali Experientissimus JOHANNES FRIDERICUS ORTLOB, Anat. & Chir. Prof. Extraord. (nunc beatus) Anno 1694. Mense Januario administrabat. Etenim cum viscerum præparatio mihi concrederetur, inter reliquas partes corporis cervicem uteri teretem, crassum atque exterius contactu durum & turgidum, interius vero, cum eum inciderem, vesicularum sive ovulorum plenum ita observare contigit, ut ovula ipsa multum pariter turgerent, atque duritiem externam cervicis formarent, humorem continentes, qui coctione levi

„ concrefceret. Quales veficulas, pro ovulis genuinis a me re-
„ putatas, etiam poftmodum in quamplurimis fexus fequioris ca-
„ daveribus tum publicè, tum privatim & hic & Halæ Magde-
„ burgicæ diffectis non folum annotavi, fed & Domino D. FRI-
„ DERICO HOFMANNO, Confiliario & Archiatro Regio
„ Pruffico ac Prof. Publ. Medicinæ Primario in Academia Fri-
„ dericiana celeberrimo, Domino D. JOHANNI WILHELMO
„ PAULI, Anat. & Chirurg. Prof. Publ. in Academia Lipfienfi
„ celeberrimo, Domino D. JOHANNI CHRISTIANO
„ SCHAMBERGIO, Lipfiæ quondam Anat. & Chirurg. Prof.
„ Publ. celeberrimo, multisque Medicinæ alumnis demonftravi.
„ Ovarii fiquidem muliebris novi nomine nihil aliud intelligo,
„ quam veficularum, ceu verorum ovulorum, in cervice cumpri-
„ mis uteri, conceptioni quam maximè deftinatorum conge-
„ riem.

§. XIV. „ Ovarium fiquidem novum in commodo deprehen-
„ ditur loco, in ipfa videlicet, prout jam indigitatum, cervicis
„ uteri fuperficie interna, quam omnem fere ad infimam ufque
„ cavitatis fundi uterini partem occupat, egregiè imprimis veficu-
„ lis in fœmellis viro maturis turgens. Aliquando tamen veficu-
„ læ etiam nonnullæ limbum five circulum orificii interni, quo
„ cum vaginam refpicit, excurrunt interdum, licet rarius in cavi-
„ tate quoque fundi uterini una vel altera occurrit. Et licet ova-
„ rium tale fit fimplex, fubinde nihilominus in circumferentia cer-
„ vicis interna fere inftar binarum arbufcularum cum ramulis ex-
„ panfarum atque fructibus confpicitur. Cujuflibet veficulæ figu-
„ ram rotundam feu ovalem quodammodo præ fe ferentis, pars
„ tertia circiter extra internam cervicis uterinæ fuperficiem promi-
„ net, duæ vero partes fubftantiæ cervicis immerguntur, cum
„ eadem veluti continuatæ. Magnitudine non minus ac numero
„ veficulæ dictæ fatis variant, dum earum aliæ pifum majus, aliæ
„ minus, nonnullæ femen cannabis, plures grana milii, magnitu-
„ dine æmulantur; in fubjectis junioribus veficulas plures & mi-
„ nores, in natu majoribus majores & germen promptius, in fenio-
„ ribus eafdem pauciores videre licuit. Propter veficularum au-
„ tem protuberantiam æque ac propter fibrofam five cellulofam
„ cervicis figuram non poteft non ovarium integrum apparere in-
„ æquale.

Omnem

Omnem interim Anatomicorum conspectum non effugerunt hactenus hæc corpuscula Nabothiana, modo ipsis tam felicibus esse licuerit, ut pro ovulis illa habuerint. Sic primo loco REGNERUS de GRAAF loc. cit. cap. 8. *Notandum*, inquit, *hic in uteri collo inter rugas seu fibras potius sæpenumero hydatides diversæ magnitudinis reperiri.* Post eum audiendus est Dominus *des* NOUES, qui in ZODIACI MEDICO-GALLICI ANNO III. *pag.* 20. *sqq.* hæc habet verba: *A me observatum est, uteri illam partem, quæ in vaginam desinit, vocaturque orificium internum, non modo structuram obtinere eo modo conformatam; ut masculino semini introitum facilem concedat conceptionis tempore, concepto fœtui tempore partus exitum permissura, ac præterea, si ita lubet, sanguini menstruo, id quod ab Anatomicis omnibus est proditum; sed & etiamnum ideo constitutam esse, ut conceptaculi vicem præbeat speciei singulari materiei spermaticæ, quam necessitatis tempore eundem in locum effundat, in quem effunditur coitus tempore semen masculinum.*

Observationem hanc consecutus sum mediantibus tribus ex ordine dissectionibus trium cadaverum muliebrium, rei veritatem confirmantibus, atque has ideo exhibeo circumstantias:

I. *Mediocri facta expressione prædicti orificii illius membrana exterior variis in locis inæqualiter turgebat, effingens quosdam tumores subrotundos.*

II. *Fortiori adhibita compressione materia prædicta guttatim prodibat per foraminula quædam ex prædictis protuberantiis vel tuberibus propemodum magnitudine & forma illa referentia, quæ conspiciuntur in parte virili, Veromontanum dicta.*

III. *Leviter scarificata parte illa cuspide scalpelli falcati, adhibitaque vehementissima expressione, illico exiliere insignes flocci ejusdem materiæ supra unamquamque scarificationem.*

IV. *Paucis, nequaquam dissidebat ab illa, quæ se in virilibus testibus exhibet, colore, consistentia, ac proinde omnino alia erat ab humore oleoso, quem in libidinis stimulis profundunt mulieres, cujus originem vulgo deducunt a quibusdam glandulis infraglandulam vaginalem sitis.*

Denique in scenam produco JOHANNEM BAPTISTAM MORGAGNUM, qui in *Adversariis Anatomicis primis* Anno 1706. publicatis §. 32. ita dicit: *Sive ego mulierum, seu vaccarum uteros secem, eadem mihi quæ innumeris quoque professoribus,*

bus,

bus, lenti muci & limpidi, nisi quod ad flavum nonnihil vergit in summa vagina, itemque in cervice copia occurrit. Qui autem succus in suprema cervicis parte est, reliquoque utero, quique est in tubis Fallopianis, is vero mihi satis dissimilis videri solet, ut illius propterea descripti muci scaturigines & fontes in ipsa cervice, osculoque uteri quærendos credam. Quos dum assiduè perquiro, ecce quasdam vesiculas animadverto, varia magnitudine, omnes vero subrotundas, aut ovales, internam prope totam cervicis faciem confertis agminibus obtinentes. Hæ non mihi primo observatæ sunt; namque eas ibidem sæpenumero comperiri, auctor olim fuit GRAFIUS *de Mulierum organis* cap. 8. *quas postea* BARLIUS, vid. *les Nouvelles decouvertes &c. Tom. III. Lib. II. c.* 2. atque ORTLOBIUS *Histor. Part. & Occon. &c. Differt.* 34. *confirmavêre, & Præstantissimus quoque* LITRIUS *Memoires de l'Acad. Royal. des Scienc.* 1701. *pag.* 294. *observavit. Attamen suspicatus interdum sum, easdemne isti, quas ego, vesiculas consideraverint, cum plerique eorum hydatides esse, judicent, addatque* ORTLOBIUS, *eum, qui inerat, humorem ab inflicto iisdem vulnere non sine saltu prorupisse. Utut est, certè ego, lentum semper istum humorem, seu potius mucum esse, observavi, quem ex iis vesiculis multum exprimo, quemque sicuti cum liquore hydatidum, quæ circa testes, tubasque occurrebant, aliquando comparatum, magnopere inveni dissimilem, ita ejus muci, qui in cervice, & summa vagina est, nunquam non simillimum animadverti. Porro eæ vesiculæ nunc plures, alias pauciores intimæ cervicis tunicæ sunt intertextæ, ita ut ex altera parte in cervicis cavitate promineant, ex altera intra ejus substantiam sese recondant; Et vesiculæ quidem in plurimis hæ sunt. Minus sæpe autem in suprema cervice, circumque uteri orificium inveni, etsi aliquando hoc ipsum vidi confertissimis agminibus exornatum. An autem in hisce partibus, inque tota etiam cervice, quando nempe in hac quoque desiderantur, multo eæ vesiculæ sint minores, anne potius altè intus conditæ sint, merito aliquis suspicetur. Ego quidem ex uteri osculo, nullis apparentibus exterius vesiculis, multos circumquaque globulos descripti muci aliquando expressi, vidique præterea vesiculas aliquot intra cervicis ipsius substantiam penitus latentes; quas & Clarissimum* MERGUM *Histoire de l'Academie Royale des Sciences* 1701. *pag.* 40. *intra osculi uterini substantiam comperisse, non ignoro: suntque eædem*

facile

facile ea seminis conceptacula, quæ nempe Mr. DES NOUES *observatione paulo ante referebam. Quæ cum ita sint, vestræ est peritiæ, Academici, utrum eæ vesiculæ sint veræ hydatides, judicare. Ego sane non multum ab eo absum, ut esse glandulas concipiam, unde is lentus & glutinosus mucus destillet, qui præter cæteras, quas supra attigimus, utilitates, hanc etiam præstet, ut in prægnantibus, sive ea concepti seminis vis sit, sive primo contractum, ut multi volunt, ipsius uteri orificium morari cogat, atque concrescere; certe longe densior & spissior factus, cum postea ulterioribus gestationis mensibus orificium id diducatur, subeuntis aëris injurias oportunissime defendat. Cæterum an ad muci ejusdem separationem is quoque glandulosus plexus conducat, quem aliqui infra uteri orificium statuunt, me vero nunquam animadvertisse, confiteor; imprimis autem, an eæ vesiculæ sint hydatides, anne sint glandulæ, vestrum, ut dixi, judicium facio; ego in re hac nihil certi propono.*

Et meam si allegare experientiam fas est, hæc corpuscula frequentius circa cervicem uteri, imo aliquando unum alterumque in ipsa Tuba Fallopiana, quotiescunque hactenus cadaver fœminium secandi copia in nosocomio nostro concedebatur, vidi, meisque Auditoribus demonstravi.

Ad applausum denique ordo me ducit, quo ovula Nabothiana hactenus fuerunt excepta. Primum igitur sisto Dominum Dr. BENJAMINUM BENEDICTUM PETERMANNUM, qui in Decadis II Observatione IX. ita loquitur: „ Duo reperiri in „ sexu sequiori ovaria, communis est Anatomicorum sententia. „ His autem tertium adhuc addere nonnullis placet, de quo Di- „ sputatio de sterilitate, sub Domini D. NABOTH, Exercitatis- „ simi alias Anatomici, præsidio habita, consulenda. Utrum autem „ experientia & ratione hoc ipsum confirmari possit, impræsentia- „ rum non disputabo. Nihilominus ex principiis Anatomico-Pa- „ thologicis demonstrari posse confido, in affectibus cachecticis, „ hydropicis, & tumoribus œdematosis internorum viscerum glan- „ dulas statum quendam præternaturalem induere: siquidem has „ in non paucis cadaveribus dissectis quam maxime scirrhosas, & „ ad hydatides Galeni referendas, observare nobis licuit. Memo- „ rabile jam referre lubet exemplum in cadavere meretricis hy- „ dropeextinctæ, in nosocomio annotatum. In hoc enim ab extra „ deprehendimus glandulas circa cervicem uteri, ovariorum ma-

„ xime similes. Illis autem dissectis nihil aliud se offerebat, quam
„ lympha, uti aliàs in glandulis hydropicorum, viscida, rugæque
„ simul vaginæ uterinæ partim excrescentiis carnosis, partim glan-
„ dulis scirrhosis instar globorum minorum refertæ conspicieban-
„ tùr. Orificium uteri internum satis erat amplum, ut digiti craf-
„ sioris cuspidem excipere posset. Ovarium dextrum lapillis non-
„ nullis instar granorum milii turgidum conspiciebatur. Quibus
„ circumstantiis rite perpensis ex principiis Anatomico-Physiolo-
„ gicis concludimus, glandulas jam dictas scirrhosas neutiquam
„ pro ovario illo novo ac tertio haberi posse. Interim diffiteri
„ haud vereor, interdum ovulum, aut fœcundatum aut sterile
„ sede sua naturali delapsum, per tubam Fallopianam in mulieri-
„ bus, fluore albo laborantibus, partim propter lubricitatem fi-
„ brarum motricium ad cervicem uteri usque deferri, partim hu-
„ jus peripheriæ propter visciditatem annecti, imo fœtum ipsum
„ in tuba Fallopiana concipi posse: uti talis tubaria conceptio non
„ solum ordinario fit in brutis, cornibus nempe horum uterinis, sed
„ etiam extraordinario modo in hominibus præter experientiam
„ ELSHOLZII in eleganti Tract. de Conceptione Tubaria,
„ RIOLANI, ISBRANDI DIEMERBROEKII in A-
„ natomia, MATTHIÆ TILINGII, aliorumque, mihi
„ ipsi sub B. Parentis directorio in aliquot cadaveribus dissectis,
„ sine ullo novi ovarii conceptu animadvertere licuit.

Cui adjungo Dominum *CHRISTIANUM FRIDERICUM BUTTIGER*, Medicinæ Doctorem, qui in *Disputatione*, in qua *fœtum non ante conceptionem in ovulo præexistere*, sed post eandem formari docet, anno 1708. hîc loci publice defensa hæc habet verba:

§. VII. „ Quæ cum ita sint, liceat mihi modeste dissentire à
„ sententia negante, testes vera ovaria esse. Neque enim, quæ
„ objicitur, observatio, qua puerperæ alicujus cadavere inciso, te-
„ stes omnibus vesiculis privati, e contrario autem multa pingue-
„ dine cum intermixtis pilis referti animadversi sunt, mulieres abs-
„ que testium ope concipere posse, probat ideo quod fœminæ il-
„ lius testes intra illius temporis spatium, quo in utero gessit, ve-
„ siculis orbari, aut antea jam ex parte quidem morbosi, unam
„ tamen alteramque vesiculam adhuc integram comprehendere
„ potuerunt, indeque non mirum, quod fœmina illa, etsi puer-
„ pera fuerit, nullas tamen in testibus post obitum ostenderit ve-
„ siculas; nec illico efficitur; quod ideo sine testium ope conce-
„ perit.

„ perit. Multo autem minus inde afferto robur accedit, quod „ non paucæ fœminæ post fata scirrhosos habere testes observatæ „ fuerint, cum tamen, ipsas complurium antea liberorum matres „ fuisse, constiterit. Potest enim hoc facile usu venire, nec ta- „ men ulla nos urget necessitas inferendi, quod ideo conceperit „ fœmina sine vesiculis. Nam, si aliquem hepatis, lienis, aut „ alius cujusdam visceris scirrho laborare, possibile est, qui tamen „ ante unum alterumve annum prospera valetudine usus fuit; quid- „ ni etiam fœminæ, liberorum antea matres factæ, intra illud „ temporis spatium, uno nempe alteroque ante obitum anno, „ scirrhum contrahere possint. Quamobrem nullum mihi relinqui- „ tur dubium, quin hæ omnes fœminæ utero conceperint, dum „ adhuc vesiculas in testibus inclusas continuerunt, postquam au- „ tem omnis illorum substantia scirrho occupata est, parere etiam „ desierunt. Idque eo lubentius mihi persuadeo, quo certius con- „ stat, quod pleræque fœminæ, quas scirrhosos aliove morbo vi- „ tiatos testes habere, in vivis conjectura, in demortuis autem „ anatomia detexit, steriles semper repertæ sint, eamque ob cau- „ sam testium morbi non immerito ab omnibus recentioribus æque „ ac veteribus Medicis inter veras sterilitatis causas numerentur.

§. VIII. „ Quare haud equidem magis nobis verisimile fit, con- „ geriem illarum vesicularum, quæ interdum in cervice uteri re- „ peritur, verum ac genuinum ovarium esse, cum rationes, qui- „ bus hoc ipsum stabilitur, ad accuratioris judicii lancem appen- „ sæ, non debitum habere pondus momentumque deprehendan- „ tur. Sic enim non, ut dicitur, interna cervicis uteri superficies „ locus ovarii commodus est, sed incommodissimus, ovulorum- „ que conservationi plane adversus. Siquidem inter omnes con- „ stat, quod partus tempore nulla fere pars uteri magis injuria „ afficiatur, quam ipsa ejusdem cervix; quippe cui egressum mo- „ liens fœtus vehementer capite innititur, eandemque mirum in „ modum distendit, ut facilis sit conjecturæ locus, quod vix ali- „ ter fieri possit, quam ut hâc ratione ovula ibi hærentia multum „ lædantur, penitusque intereant. Quod ipsum quoque dicen- „ dum foret de iis ovulis, quæ superioris orificii uterini limbum, „ vaginam respicientem, occupant. Hæc profecto ovula, cum „ jam extra cavitatem uteri constituta sint, à semine virili fœcun- „ data non sursum ad uterum adscenderent, ob arctissimam uteri „ constrictionem, sed proprio potius pondere in vaginam delapsa

 „ inu-

„ inutiliter excernerentur. Quin si viris fide dignis credere fas.
„ est, talis novi ovarii locus matri quoque perniciosus esset. Di-
„ citur enim Clarissimus Dominus FASCHIUS aliquando ob-
„ servasse, quod honesta quædam & nobilis foemina propter ovu-
„ lum, nimis profundè ad uteri cervicem demissum, ibique in-
„ crementum capiens, vita privata sit, idque ideo, quoniam tan-
„ tæ extensioni insueta pars hæcce ac increscente foetu tandem ru-
„ pta est, foetusque in abdomen transmissus, quem post cada-
„ veris incisionem intestinis quasi instratum invenerunt. vid. BER-
„ TUCHII Dissert. de sterilitate, sub præsidio Dn. FASCHII ha-
„ bita. Quomobrem si natura præter solennem legem, quam in
„ reliquis omnibus animalibus perpetuo servat, in solo homine o-
„ varium cavitati uteri includere voluisset, existimaverim, quod
„ potius fundum uteri, ubi naturaliter ovula accrescere solent,
„ tanquam sedem aptiorem delegisset, nec ovula in eo posuisset
„ loco, unde post foecundationem iterum divelli, ac sursum ab-
„ lata fundo demum uteri adfigi necessario debeant. Quod si igi-
„ tur inter præcipua genuini ovarii requisita aptitudo loci non ul-
„ timas tenet, multo potiori jure, testes mulierum vera ovaria
„ esse, contendere possumus, utpote qui ejusmodi aliquem locum
„ nacti sunt, quem sive tuendorum ovulorum ratione, sive alio quo-
„ cunque respectu consideres, aptissimus semper est, atque miran-
„ dam Summi Numinis providentiam non obscurè prodit. Quæ
„ de conceptione canis, cujus tubæ in fimbriatis extremitatibus li-
„ gatæ fuerunt, referuntur, fidem pene superant, & quoniam
„ alia exempla in contrarium adduci possunt, nihil evincunt.

§. IX. „ Sicut autem novi ovarii locus parum congruus est;
„ ita etiam vesiculæ, è quibus constat, non, ut perhibetur, pla-
„ centæ uterinæ, chorii ac amnii, nec non vasorum umbili-
„ calium rudimenta habent. Quodsi enim à vasorum sanguifero-
„ rum præsentia ad placentæ rudimentum argumentari liceret,
„ eodem jure perhibere possemus, quod & hydatides & vesiculæ
„ in testibus contentæ, quas supra cum Clarissimo MALPI-
„ GHIO principium glandulosi corporis appellavimus, placen-
„ tæ primordiis gaudeant, utpote quas copiosa vasa subire ac per-
„ reptare laudatissimus Auctor, aliique docent. Quinimo cum
„ placenta uteri nunquam in adultis duas tertias; sed vix tertiam
„ occupet partem, rudimentum quoque illud valde dubium at-
„ que incertum redditur, siquidem magnam res veritatis speciem

„ habet

„ habet, quod, si pars illa vesiculæ verum esset placentæ principium, eandem quoque in recentioribus pariter ac adultis ovis proportionem servaret, neque in his tertiam duntaxat, in illis autem tres omnino occuparet partes. Simili ratione tertia illarum vesicularum pars, quæ à connexione libera prominet, & membranosa est, neutiquam ideo pro chorii & amnii rudimentis haberi potest, quoniam in ovis præsertim majoribus non difficulter in duas lamellas discerpi observatur. Nam & vesicularum, in testibus comprehensarum, tunicæ adhibito studio in lamellas dividuntur, neque tamen ideo in verorum ovulorum numerum, ut ipsi contrariæ sententiæ Authores fatentur, sunt referendæ; & hydatides docente Domino de GRAAF de Mulier. Ovar. duplici ordinarie tunica constant, quarum interior, licet tenuissima sit, ab exteriori haud difficulter separatur, cum tamen nemo facile, has veris ovulis esse annumerandas, adfirmare audebit. Quin, si expertis credere fas est, eam ipsam ob causam, quoniam facile in lamellas dividuntur vesicularum illarum tunicæ, vera ovula non sunt, & consequenter nullum habent chorii & amnii rudimentum, siquidem laudatissimus de GRAAF hoc ipsum intercedere discriminis inter vera ova atque hydatides, quod harum membranæ facile, illorum autem difficulter in lamellas dispescantur, ibidem adfirmat.

§. X. „ Eodem fere modo comparatum est funiculi umbilicalis rudimentum, quod ovulorum suorum liquori innatare atque fibrillæ speciem præ se ferre dicitur. Non enim aliam invenio hujus rei probationem, nisi hanc; fibrilla innatat vesiculæ, ergo fibrilla illa est funiculi umbilicalis rudimentum. Certe etiam hydatidibus interdum aliquid fibrillosi aut heterogenei innatat, quod tamen æque minus pro funiculi aut foetus rudimento haberi potest, ac fibrillæ sanguini innatantes. Accedit, quod fibrilla illa, in ovuli colliquamento observata, adeo subtilis fuerit, ut oculis usurpari vix potuerit, adeoque utrum ejus structura cum funiculo umbilicali conveniat, nec ne, penitus ignoremus. Ad contrarium itaque potius amplectendum, partim præsens dissertatio, qua nullam foetus ante conceptionem præexistere delineationem, probaturi sumus, hortatur, partim quoque observationes, primordium foetus funiculi rudimento prius in conspectum venire, testantes, suadent. Nullum enim est dubium, quin, si fibrilla, quam se observasse contendunt, verum fuisset funiculi umbilicalis rudimentum, non prius, quam

„ ipsum corporis primordium in oculos incurrisset, quod ta-
„ men factum ipsi referunt, dicentes, se illud duntaxat ocu-
„ lis detexisse, hoc autem non difficulter mente concipere po-
„ tuisse. Neque vero est cur aliquis sibi persuaderi patiatur,
„ majoris momenti esse, quod vesiculæ illæ instar albuminis
„ ovi coctione inspissari dicantur. Tametsi enim mihi non-
„ dum occasio obtigerit, in rem hancce inquirendi, libenter
„ tamen illud largiar, probe gnarus, quod non omnis vero-
„ rum ovulorum formalitas in inspissatione consistat, sed alia
„ præterea requirantur. Id quod contrariæ sententiæ defen-
„ sores nolentes quasi fateri coguntur, utpote qui negant, te-
„ stes muliebres vera ovaria esse, aut genuina complecti ovu-
„ la, cum tamen, illa coctione inspissari, certissimum sit, &
„ quotidiana experientia confirmetur. Quodsi autem testium
„ vesiculæ, quæ tamen igne inspissantur, vera ovula non sunt,
„ firmissima quadam consequentia efficitur, quod & novi o-
„ varii vesiculæ neutiquam ideo vera ovula appellari queant,
„ quoniam illarum liquor instar albuminis ad ignem conden-
„ satur, adeoque hoc etiam argumento nil probant. Quo-
„ rum de novo ovario, in cervice uteri posito, sententiam pe-
„ nitus evertit elegans NUCKII experimentum, qui referen-
„ te excellentissimo Domino BERGERO Lib. de Natura
„ humana p. 457. in cane fœmina tertio post congressum die
„ extraxit per vulnus, abdomini inflictum, sinistri lateris cor-
„ nu, cujus ovarium jam duobus ovulis majusculis notabiliter
„ conspicuum vidit, idemque deinde inter ovarium & vagi-
„ nam medio loco ligatura arctiori constrictum, reposuit, ac
„ vulnus obligatum intra octiduum ad cicatricem perduxit.
„ Vigesimo primo ab injecta ligatura die canem secuit, & cor-
„ nu sinistri partem ligaturam inter & vaginam vacuam & ina-
„ nem deprehendit. Quo profecto experimento nil clarius
„ esse potest, siquidem nemo non inde intelligit, quod, si ova-
„ rium in cervice esset positum, fœtus quoque necessario intra
„ ligaturam & cervicem inveniri debuerint, spatio, quod testes
„ respicit, inani relicto.

Hunc excipit Dominus ANDREAS OTTOMARUS GOELICKE Med. Doctor ejusdemque antehac in Fridericiana P. P. Extraordinarius, nunc vero in Academia Regia, quæ est Duisburgi Clivorum Medicinæ Professor ordinarius, qui

Anno

Anno 1708. Halæ Magdeburgicæ Disputationem habuit Medico-Forensem, qua demonstratur, *Partum octimestrem vitalem esse & legitimum*, & inter alia his usus est verbis.

§. XI. „ Tria imprimis sunt, quæ pro confirmatione sen„ tentiæ suæ urgere videtur Dominus D. NABOTH. Pri„ mum est, quod novum illud ovarium in omnibus fœmellis „ semper & sine discrimine temporis reperiatur. Multum „ sane negotii sibi facesseret Author, si propositionem hanc „ maxime universalem in omnibus subjectis semper & sine „ discrimine temporis ipsa autopsia comprobare deberet. „ Fuerunt per totidem secula & adhuc sunt multi perspi„ caeissimi, & si ita loqui fas est, ipso Argo oculatiores A„ natomici, qui in totidem uteris cultro suo subjectis pro„ cul dubio vesiculas illas, utpote quarum aliæ pisi majoris, „ aliæ minoris, nonnullæ seminis cannabini, plures granorum „ milii magnitudinem secundum ejus observationem æmulan„ tur, observaturi fuissent. Profundissimum vero eorundem „ de his rebus silentium propositionis hujus universalitatem ma„ xime dubiam & suspectam reddit, potissimum cum ad cor„ puscula tantæ capacitatis videndum non requiratur oculus „ microscopio Lewenhoeckiano aut Muschenbroekiano de„ mum munitus, sed vel semicœco, etiam invito & tale quid „ non quærenti, manifeste sese palpanda obtrudant. Et ne „ quid dissimulem, contigit etiam mihi ante biennium, pu„ ellam quandam decem annorum in suburbio Hallensi exa„ mini Anatomico subjicere, & cum jam tum temporis de „ novo ovario Lipsiæ invento mussitarent Studiosi Medicinæ, „ cupiditas incessit animo, negotium illud rimandi curatius, „ adeoque non difficulter a matre puellæ obtinui, ut uterum „ cum annexis tubis domum mecum deferrem; sed ingenue „ confiteor, me totam internam ejus superficiem glabram, „ nullis tuberculis aut vesiculis asperam aut inæqualem depre„ hendisse, etiamsi vel microscopiis accuratissimis, quibus non „ destituor, uterum undiquaque lustrarem: an oculorum he„ betudo, an ovulorum parvitas, an vero, quod probabilius, „ eorundem absentia in causa fuerit, ex his facillimum est diju„ dicare.

§. XII. „ Alterum, quod ipsum ad novam hanc hypothesin „ statuminandam commovisse videtur, est ovarii hujus sim-

„ plici-

„ plicitas, five, quod folitarium fit feu unicum, licet paulo poft
„ non obfcure fibi contradicere videatur, dum afferit, quod
„ licet fit fimplex, fubinde nihilominus in circumferentia cer-
„ vicis interna fere inftar binarum arbufcularum cum ramulis
„ expanfarum atque fructibus confpiciatur. Quod tamen hac
„ vice non admodum urgebo, illud tantum breviter moniturus,
„ iftam organorum corporeorum fimplicitatem providam
„ ac folertem naturam fedulò femper ac ftudiofè ubivis evitaffe,
„ adeoque homini binos oculos, binas aures, duas narium
„ pinnas, duos renes, totidemque vafa fpermatica, duos
„ tefticulos, duo ovaria, plures lobos pulmonum ac hepatis,
„ paria femper nervorum tam ex cerebro, quam ex medulla
„ fpinali prodeuntia liberaliter indulfiffe, idque eandem non
„ nifi fumma providentia feciffe, ut alterò horum organorum
„ læfo vel corrupto, alterum nihilominus falvum effet ac
„ fuperftes. Tantum igitur abeft, ut imaginaria illa ovarii fic
„ dicti fimplicitas aliquam fœmellis prærogativam fit allatura, ut
„ potius iifdem in procreatione fobolis fummè noxia futura
„ fit. Tali enim ovario fimplici femel deftructo nulla amplius
„ generationis actui medicina fupereft: cum econtra in duplici
„ ovario antiquo, altero læfo, alterum adhuc integrum
„ fit, & talis fœmella felix adhuc multorum liberorum poffit
„ effe mater, uti mulier apud Cyprianum, evidenter probat.

§. XIII. „ Sed tertium, idque princeps argumentum imprimis
„ fuppeditat commodus fitus feu locus, in quo ovarium
„ novum deprehenditur, occupans quippe omnem internam
„ cervicis uteri fuperficiem, ad infimam ufque cavitatis fundi
„ uterini partem, licet etiam nonnullæ iftarum veficularum
„ limbum orificii interni excurrant, & nonnunquam in circumferentia
„ cervicis interna inftar binarum arbufcularum
„ cum ramulis expanfarum atque fructibus eleganter confpiciantur.
„ Ecce quam pulcrum ovarium, in quo pufiones
„ crefcunt, non aliter ac pira & poma in arbufculis. Lubens
„ tamen agnofco commodum iftum fitum ad immediatum feminis
„ mafculini contactum vividius fufcipiendum multum
„ conferre. Sed quis non videt, ex tali fœcundo congreffu
„ non unum vel alterum pufionem, fed integram eorum coloniam
„ effe prodituram, ficuti non fine fingulari delectatio-

„ ne

„ ne a bombycibus sæpenumero multas oculorum feries centuria-
„ tim femine illorum profico consperfas & fœcundas redditas
„ fuisse, observavi. Sed mulieres tamen ordinario non sunt mul-
„ tiparæ.

§. XII. „ Ast duriora adhuc fata miserorum pusionum cervi-
„ cibus imminent, quia patria illorum, hoc est, vesiculæ ulterius
„ describuntur, tanquam duabus partibus substantiæ cervicis im-
„ merfæ, & cum eadem veluti continuatæ, parte circiter tertia
„ extra internam cervicis uterinæ superficiem prominente. Doleo
„ merito illorum fortem: quis enim ipsos ex foveis istis profundissi-
„ mis, quibus immerguntur, liberabit? Quis credet, hoc pacto ullum
„ partum naturalem esse futurum, qui non bipalio effodiendus,
„ aut cultris incisoriis ex uteri cervice, cum qua non tantum con-
„ tinua, sed etiam ad duas tertias partes immersa sunt ovula, ex-
„ scindendus sit? Et unde constat tantum placentæ uterinæ vi-
„ cem explere, quantum ultra duas tertias substantiæ cervicis est
„ immersum? Annon hinc sequeretur, placentam uterinam ut plu-
„ rimum cervici uteri debere esse agglutinatam, adeoque non leve
„ fœtui exituro objicere obstaculum, quod tamen est contra in-
„ spectionem ocularem? cum placenta uterina fundo uteri con-
„ stanter adhæreat, licet in eo varius observetur naturæ lusus,
„ dum interdum in sinistra, nonnunquam in posteriore fundi u-
„ terini parte hæsisse deprehensa est, quemadmodum in nuperri-
„ ma sectione, quam in muliere quadam rustica, præsentibus qui-
„ busdam auditorum meorum administravimus, eandem parti
„ uteri dextræ adhæsisse, clare conspeximus. Unde vero porro
„ probabit D. Author, in vesiculis uterinis contineri germen,
„ id est, totum fœtus corpusculum, cum ipsemet fateatur, singu-
„ las fœtus partes nullum oculum, optimis licet vitris armatum,
„ discernere posse? Iisdem difficultatibus premuntur, quæ de
„ amnio & chorio tanquam membranis fœtum involventibus &
„ funiculo umbilicali profert. Hæc vero omnia si dubia sunt,
„ incerta & ex rationis tantum speculantis conceptibus profecta,
„ uti ipsemet non negat, nemo nobis vitio vertet, si quæ juxta
„ leges hujus hypotheseos adhuc restarent dubia circa conceptio-
„ nem, & inchoandam & perficiendam, exponenda, in aliud
„ tempus remittamus

Atque hanc suam sententiam de ovario Nabothiano iterum re-

perit Clarissimus GOELIKE in *Historia Anatomiæ* superiori anno in lucem divulgata, tandemque concludit pag. 183. *Versatur autem in eo totius rei cardo & vesicularum istarum, quas nonnullis abusive seminales vocare placet, certitudo & universalis existentia, in quibuscunque subjectis fœmineis Anatomice demonstratur, qua demonstratione hactenus deficiente, irritum sane est, quicquid de usibus & consectariis in Phisiologiam & Pathologiam inde resultantibus differitur. Stabunt sane duæ illæ rationes in contrarium allatæ inconcussæ, quamdiu primo per observationes sæpius iteratas & experientiam magis universalem non ostenditur, vesiculas istas semper & in omnibus promiscue fœmellis, tam brutis quam humanis, & id quidem secundo non in statu extraordinario seu morboso, sed quam maxime secundum naturam.*

Hæc duo quamdiu solide non præstantur, non poterunt, qui talia sero objiciunt, accusari, frustra esse, quod veritatem rei Anatomicam sollicitent, vel penitus universalem istarum vesicularum existentiam negando, vel earundem naturalitatem, (ut sic barbare cum aliis loquar), infringendo.

Habes hic, Vir Clarissime, Historiam Ovuli Nabothiani: superest, ut pro ea, qua polles Authoritate, Judicem Te nunc præstes, nec in ambiguo ulterius relinquas ordinem Medicum. De cætero ex animo opto, ut Supremum Numen sufficientes corpori animoque vires largiri velit clementissime, quo in perpetuum Artis salutaris ornamentum & emolumentum, quicquid Curiosi adhuc condunt pretiosi Tui Thesauri, cum orbe Literato communicare valeas, quod animitus optat

Clarissimi Tui Nominis

Cultor indefessus,

Dabam Lipsiæ,
die 6. Maji 1714.

D. MICHAEL ERNESTUS ETMULLERUS.